

Omorganisering til fådelte/aldersblandet skole ved Veggli skole

Rollag kommune

Sammendrag

Bestilling

Kontrollutvalgets
sak 29/23,
den 19. september 2023

Formål

Undersøkelsen skal særlig vektlegge betydningen omorganiseringen har hatt for det psykososiale skolemiljøet og arbeidsmiljøet, og samtidig opplæringstilbudet.

Problemstillinger

- **I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?**
- **I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;**
  - a. Skolemiljø og trivsel
  - b. Kommunikasjon mellom skole og hjem
- **Hvordan har det generelle arbeidsmiljøet og sykefraværet blant ansatte utviklet seg etter omorganiseringen?**
- **I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?**

Metode og praktisk gjennomføring

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt i *"RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon"*.

Revisjonen gjennomførte et digitalt oppstartsmøte den 23. oktober 2023. Videre har revisjonen gjennomførte to fysiske gruppeintervjuer med henholdsvis lærere, og ledere inkludert rektor.

I forbindelse med gjennomgangen av dokumenter har revisor gjennom kontrollutvalget fått oversendt skriftlige tilbakemeldinger fra foreldrene, elevene og lærerne om deres erfaringer med, og meninger om, prosessene tilknyttet omorganiseringen til fådelte skole.

Av annen dokumentasjon har vi innhentet sentrale rutiner, planer, kompetanseplaner for lærere, timeplaner, klasselister, møtoreferater, med videre.

Revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene har vi i hovedsak benyttet:

- LOV-2005-06-17-62. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- LOV-1998-07-17-61. Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)
- FOR-2006-06-23-724. Forskrift til opplæringslova

Oppsummering og konklusjoner

Undersøkelsen viser at Veggli skole gikk gjennom en stor endring i 2020 med omorganisering fra aldersdelte klassetrinn, til aldersblandede grupper. I disse prosessene ble de berørte gruppene til dels informert, men undersøkelsen viser at mange opplevde informasjonsgivingen og medvirkningen som utilstrekkelig. Også konsekvensene har blitt omtalt, både i positive og negative ordelag.

I ettertid har skolen fått en ny rektor og flere endringer i ledelsen. Samtidig har inndelingen av elevgrupper i hovedsak blitt tilbakeført til aldersdelte klasser, med aldersblandede grupper i enkelte undervisningsfag.

Skolemiljøet har gjennom hele perioden, til og med undersøkelsestidspunktet i hovedsak vært preget av at elevene opplever en trygg og hverdag med lite mobbing. Noen enkelttilfeller blant elever som ikke kjenner seg igjen i en slik beskrivelse vil det likevel være ved alle skoler.

Når det gjelder sykefraværet har dette i perioder vært høyt, og arbeidsmiljøet har ikke hele tiden vært fullt ut optimalt. Disse periodene har sammenfalt med koronapandemien, som trolig er en vesentlig årsaksforklaring til disse forholdene. Revisjonen har ikke grunnlag for å trekke årsakssammenhenger mellom dette og omorganiseringsprosessene.

Revisjonens undersøkelse viser at skolen har en høy bemanning med lærere og ansatte per elev. I perioder har det manglet enkelte ønskede kompetanser, samtidig fremgår det at rektor jobber aktivt for å bygge dette opp blant de ansatte og tilsette nye lærere og fagpersonell ved behov.

I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at skolen hele tiden, fra før omorganiseringen i 2020, til undersøkelsestidspunktet har hatt formelle organer som skal sikre involvering og medvirkning i det daglige og gjennom større prosesser.

Undersøkelsen viser imidlertid at de nevnte gruppene ikke fullt ut opplevde en tilfredsstillende medvirkning og involvering i forbindelse med omorganiseringen til fådelt skole, etter kommunestyrevedtaket i 2020.

De lærerne og lederne revisjonen har intervjuet gir uttrykk for at den tidligere skoleledelsen ikke tok tilstrekkelige pedagogisk-faglige hensyn i prosessen med omorganiseringen. Av de skriftlige tilbakemeldingene foreldrene har gitt fremgår det at en betydelig del av de berørte ikke var tilfreds med involveringen og medvirkningen.

Revisjonen konkluderer med at Veggli skole etter kommunestyrevedtaket i 2020 ikke fullt ut tilrettela for en hensiktsmessig involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte. Skolen har i ettertid omgjort den fådelte organiseringen, og vi vurderer at disse gruppene har blitt sikret en mer hensiktsmessig involvering og medvirkning i de sistnevnte prosessene. Det er vår vurdering at skolen per 2023/2024 sørger for at de involverte gruppene blir lyttet til i aktuelle saker av betydning for skolemiljø og læringsmiljø.

I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

I denne undersøkelsen fremgår det at skolen per undersøkelsestidspunktet er preget av en tilstand der de ansatte har et bevisst forhold med å sikre at alle skolens elever har et trygt og godt skolemiljø preget av trivsel. Dette foregår gjennom lovpålagte systemer og rutiner, samtidig som lærerne og de ansatte aktivt tar ansvar for å følge med på hvordan den enkelte elev har det i sin skolehverdag. Elevene bidrar også til å opprettholde et godt skolemiljø, som for eksempelvis gjennom fadderordningen.

Dersom de voksne på skolen observerer akutte uønskede hendelser, eller over en tid ser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, blir det iverksatt tiltak ut fra situasjonen.

Undersøkelsen viser samtidig at skolen per undersøkelsestidspunktet sørger for kommunikasjonsflyt mellom skole og hjem. Dette skjer gjennom formelle rådsorganer, foreldremøter, informasjonsskriv med videre.

Revisjonen konkluderer med at Rollag kommune sørger for en forutsigbar skolehverdag for elevene ved Veggli skole, og at skolen i hovedsak lykkes i dette arbeidet som foregår gjennom oppfølgingen av skolemiljøet på skolen, samt i forbindelse med samarbeid og kommunikasjon med elevenes hjem. Likevel vil det ved alle skoler være enkelttilfeller hvor elever ikke kjenner seg igjen i en slik beskrivelse. Vi finner det godt gjort at skolen i det vesentlige er preget av et godt skolemiljø med lite mobbing.

Hvordan har det generelle arbeidsmiljøet og sykefraværet blant ansatte utviklet seg etter omorganiseringen?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at innføringen av fådelt skole foregikk i 2020, på et tidspunkt som landet var preget av koronapandemien. Av den årsak kom sykefraværet ved Veggli skole opp på et vesentlig høyere nivå enn hva det hadde ligget på tidligere.

Som følger av restriksjonene kunne personalet ikke omgås hverandre i møter og gjennom arbeidsdagen som tidligere. Skolens ansatte opplevde med dette utfordringer når det gjaldt å samkjøre de ulike lærerteamene. I tillegg var det en del lærere som sluttet rundt den tiden omorganiseringen til fådelt skole startet, noe som gjorde samhandlingene enda mer krevende.

Det er i denne undersøkelsen ikke grunnlag for å konkludere på årsakene, utover å beskrive hvordan tilstanden har utviklet seg over tid.

Per undersøkelsestidspunktet har sykefraværet gått nedover, selv om det fortsatt var noe høyt en stund etter alle koronarestriksjonene opphørte. I 2023/2024 har samfunnet over lang tid vært tilbake i normalsituasjonen, og skolen gjennomfører derfor jevnlig personalmøter og andre treffpunkter ved behov.

I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?

Av revisjonens gjennomgang fremgår det at Rollag kommune, ved skolens rektor, sørger for at alle elevene ved skolen har et tilstrekkelig antall lærere og voksenpersoner i undervisningen. Den samlede informasjonen viser at skolen er godt innenfor kravene til lærertetthet. Størrelsen på klassene og gruppene med hensyn til antall elever oppfyller således de gjeldene retningslinjene.

Undersøkelsen viser at skolen i utgangspunktet har tilgang på lærere med kompetanse i de ulike undervisningsfagene. Rektor og lærerne erfarer likevel at de ikke alltid får tak i den ønskede kompetansen, ettersom det ofte er få kvalifiserte søkere på de utlyste stillingene.

Revisjonen konkluderer med at Rollag kommune jobber systematisk for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser. Ut fra den overnevnte informasjonen viser denne forvaltningsrevisjonen at kommunen, ved rektor i stor grad lykkes med dette arbeidet.

Anbefalinger

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil revisjonen anbefale Rollag kommune om å gjennomføre følgende:

- Videreføre prosessene med å tilsette lærere og ansatte ved behov, samt vurdere konkrete tiltak som kan motivere flere kvalifiserte fagpersoner til å søke på stillingene
- Jevnlig evaluere det kommunale ordensreglementet, etter de gjeldende bestemmelsene i denne forskriften

Innhold

1.	Innledning.....	10
1.1.	Bakgrunn for prosjektet	10
1.2.	Formål og problemstillinger	10
1.3.	Avgrensning av undersøkelsen.....	11
2.	Metode	12
3.	Revisjonskriterier	14
4.	Bakgrunnsopplysninger	16
5.	Omorganiseringen av Veggli skole	17
5.1.	Data	17
	<i>Dokumentgjennomgang.....</i>	<i>17</i>
	<i>Informasjon fra de berørte .....</i>	<i>18</i>
	<i>Lærernes erfaringer med planlegging av arbeid og omstillingsprosesser.....</i>	<i>19</i>
	<i>Rektorgruppens synspunkter .....</i>	<i>20</i>
5.2.	Vurderinger	21
6.	Skolemiljø	24
6.1.	Data	24
	<i>Dokumentgjennomgang.....</i>	<i>24</i>
	<i>Elevundersøkelsen .....</i>	<i>26</i>
	<i>Rektorgruppens oppfølging av skolemiljøet .....</i>	<i>26</i>
	<i>Lærernes oppfølging av skolemiljøet .....</i>	<i>28</i>
6.2.	Vurderinger	29
7.	Arbeidsmiljøet på Veggli skole	32
7.1.	Data	32
	<i>Dokumentgjennomgang.....</i>	<i>32</i>
	<i>Lærernes erfaringer med arbeidsmiljøet og sykefraværet.....</i>	<i>32</i>
	<i>Rektorgruppens erfaringer med arbeidsmiljøet og sykefraværet.....</i>	<i>33</i>
8.	Pedagogisk bemanning.....	34
8.1.	Data	34
	<i>Dokumentgjennomgang.....</i>	<i>34</i>
	<i>Lærernes erfaringer med den pedagogiske bemanningen .....</i>	<i>34</i>
	<i>Rektorgruppens erfaringer med den pedagogiske bemanningen .....</i>	<i>35</i>
8.2.	Vurderinger	36
9.	Oppsummering og konklusjoner	37
10.	Anbefaling	41
	Referanser	42
	Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektør, datert 22. april 2024	43
	Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon	48
	Vedlegg 3 – Metode.....	52
	Vedlegg 4 – Utleddning av revisjonskriterier	54

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Kontrollutvalget i Rollag kommune gjorde i møtet den 19. september 2023 endelig vedtak (sak 29/23) om at Viken kommunerevisjon IKS (VKR) skulle gjennomføre en forvaltningsrevisjon innenfor området skole. Bestillingen med det endelige vedtaket leder ut fra forutgående behandlinger i kontrollutvalget og kommunestyret.

1.2. Formål og problemstillinger

Prosjektets formål har vært: Undersøkelsen skal særlig vektlegge betydningen omorganiseringen har hatt for det psykososiale skolemiljøet og arbeidsmiljøet, og samtidig opplæringstilbudet.

I denne undersøkelsen har vi søkt å besvare følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

2. I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

3. Hvordan har det generelle arbeidsmiljøet og sykefraværet blant ansatte utviklet seg etter omorganiseringen?

I denne problemstillingen vil revisjonen særlig vektlegge hvordan sykefraværet har utviklet seg før og etter omorganiseringen, og beskrive hvordan det generelle arbeidsmiljøet oppleves blant de ansatte før og etter omorganiseringen.

Her har det ikke vært anledning til å undersøke/måle årsakene til hvordan arbeidsmiljøet og sykefraværet har utviklet seg. Slike årsakssammenhenger beror på kjente og ukjente faktorer. I så måte vil en rekke komplekse forhold som ikke har noe med omorganiseringen å gjøre spille inn, eksempelvis personlige forhold blant enkeltansatte.

4. I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?

1.3. Avgrensning av undersøkelsen

Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i den endelige bestillingen, sak 29/23:

- 1. Kontrollutvalget vedtar den reviderte prosjektplanen for forvaltningsrevisjon innen området fådelt skole. Rammen for prosjektet er 250 timer. Rapporten leveres våren 2024.*
- 2. Utvalget ber revisjonen også inkludere assisterende rektor og pedagogisk konsulent under pkt. 4 over relevante personer for intervju.*

2. Metode

Forvaltningsrevisjon utført av Viken kommunerevisjon IKS gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk¹.

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt. Det vil si at gjennomgangen er basert på *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon*² som er vedtatt av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF).

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet, er hentet inn gjennom kvalitative intervjuer, mindre epostredegjørelser, dokumentanalyse, og samtale med revidert enhet i form av digitalt oppstartsmøte. Den informasjonen fra oppstartsmøte som er benyttet i rapporten har blitt bekreftet gjennom de verifiserte intervjuene, samt dokumentgjennomgangen.

Intervjuer

Revisor har gjennomført to gruppeintervjuer. Det ene intervjuet bestod av rektor, assisterende rektor, samt Rollag kommunes pedagogiske konsulent. Det andre intervjuet bestod av tre erfarne lærere ved skolen, hvorav den ene også har funksjon som plasstillitsvalgt.

Datainnsamlingen er i hovedsak gjennomført fra høsten 2023 til og med våren 2024.

Ved valg av intervjuobjekter har vi søkt å velge relevante ansatte som har sentral kunnskap. Vi har således valgt ut noen kontaktlærere med lang erfaring ettersom disse jobber direkte med elevene, og kjenner godt til prosessene som har vært på skolen. I sammenfall med kontrollutvalgets bestilling har vi også valgt å intervjuer rektor, assisterende rektor samt pedagogisk rådgiver. Dette fordi disse har sine perspektiver blant annet med hensyn til ledelsesarbeidet ved skolen, og at de samtidig har kunnet bidra til å bekrefte eller nyansere pedagogisk-faglige synspunkter som fremgår av den øvrige datainnsamlingen.

Ved gjennomføringen av intervjuene har revisor utarbeidet intervjuguider, og presisert at dette skulle gjennomføres etter en semistrukturert modell. En slik metode vil si at de forhåndsdefinerte spørsmålene er retningsgivende, samtidig som relevante oppfølgingsspørsmål kan stilles, og overflødige spørsmål utelates. Dette mener vi bidrar til å sikre relevante spørsmål og svar (gyldighet).

---

¹ God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

² Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

Analyse av dokumenter og statistikk

I forbindelse med gjennomgangen av dokumenter har revisor gjennom kontrollutvalget fått oversendt skriftlige tilbakemeldinger fra foreldrene, elevene og lærerne om deres erfaringer med, og meninger om, prosessene tilknyttet omorganiseringen til fådelt skole. Disse dokumentene er i stor grad subjektive, samtidig som de beskriver faktiske forhold. Påliteligheten (reliabiliteten) må derfor vurderes særlig kritisk. Det er revisjonens vurdering at ettersom det er mange respondenter fra ulike kilder (elever, foreldre, lærere, mv.) som har gitt beretninger, vil det til sammen være mulig å trekke noen antakelser ut fra denne informasjonen. Dette må likevel ses i sammenheng med det øvrige datagrunnlaget i denne forvaltningsrevisjonen. For deler av denne informasjon har revisor ikke gjort konkrete vurderinger, men belyst i de ulike synspunktene som finnes om prosessene ved Veggli skole.

Av annen dokumentasjon har vi innhentet sentrale rutiner, planer, kompetanseplaner for lærere, timeplaner, klasselister, møtereferater, med videre. Dette er etter vår vurdering gyldige (valide) data ettersom de omfatter direkte krav i revisjonskriteriene samt den beskrivende problemstillingen. Påliteligheten er i stor grad sikret fordi dette er skolens egne kvalitetssikrede dokumenter, oversendt fra rektor, samt møtereferater fra offisielle organ ved skolen.

Gyldighet og pålitelighet

Vi mener at datamaterialet samlet sett gir et godt grunnlag for våre beskrivelser av de aktuelle områder. Vi mener også det gir et godt grunnlag for våre vurderinger i de delene av rapporten hvor det er benyttet revisjonskriterier som grunnlag for våre vurderinger. Vi mener at datamaterialet vi har samlet inn har tilstrekkelig gyldighet (validitet) og pålitelighet (relabilitet) til å besvare de vedtatte problemstillingene.

Gyldighet (validitet) ut fra at vi mener det er samsvar mellom problemstillingene og revisjonskriteriene for undersøkelsen, og de data som er samlet inn. Det vil si at vi har stilt de riktige spørsmålene for å få svar på de vi ønsker å undersøke. Pålitelighet (reliabilitet) ut fra at vi har innhentet data som vi anser er presise og nøyaktige, ved at vi har vurdert eventuelle feilkilder. Videre har vi hentet data fra kommunens autoritative dokumenter og beskrivelser, samt at gruppeintervjuene er verifiserte av intervjuobjektene. Disse svarene fra intervjuene viser høy grad av sammenfall med hverandre, samt med det øvrige datagrunnlaget. Vi viser for øvrig til kapittel 1.3 for eventuelle avgrensinger i prosjektets omfang.

Revisor sendte rapporten på faktaverifisering til revidert enhet/ved rektor den 5. april 2024, og mottok svar 10. april. Tilbakemeldingene har medført noen mindre språklige korrigeringer. Disse endringene har ikke hatt noen betydning for vurderingene i rapporten. Rapporten ble sendt på høring til kommunedirektør påfølgende dag. Høringssvaret i brev av den 22. april 2024 er vedlagt rapporten. Høringssvaret har ikke ført til noen endringer i rapporten.

For ytterligere beskrivelse av metode, se vedlegg³.

---

³Vedlegg 3 – Metode

3. Revisjonskriterier

(1) I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

- Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal løpende holdes orientert om de systemene som benyttes til planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgavene. De ansatte skal bli gitt nødvendig opplæring og medvirkning
- Rektor skal sørge for at det pedagogiske personalet, får nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling for å ivareta lovens krav til et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø i forbindelse med omstillingsprosesser
- Skolen skal ha et samarbeidsutvalg. Organet skal bestå av to representanter for undervisningspersonalet, en for andre ansatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Organet har rett til å uttale seg om alle saker som angår skolen
- Skolen skal ha et skolemiljøutvalg, bestående av elevene, foreldrerådet, de ansatte, skoleledelsen og kommunen. Samarbeidsutvalget kan eventuelt fungere som skolemiljøutvalg, og har i så fall de samme kravene til representasjon som et særskilt skolemiljøutvalg
- Skolen skal gjennom rådsorganene, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg, sikre en formell kommunikasjon mellom skole og hjem

(2) I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

- Alle elever skal sikres et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring
- Elevene skal delta i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal informere elevene og foreldrene om rettene i opplæringslovens kapittel 9, jamfør elevenes skolemiljø
- Kommunen skal ha et ordensreglement som er i henhold til opplæringslovens krav
- Kommunen skal gjøre ordensreglementet kjent for elevene og foresatte
- Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de ansatte, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet, jf. Kapittel 9A

(4) I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?

- **I opplæringen skal elevene deles i klasser eller basisgrupper som ivaretar deres behov for sosial tilhørighet. For deler av opplæringen kan elevene deles i andre grupper etter behov. Klassene eller gruppene må ikke være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig**
- **Klassene eller basisgruppene skal ha en eller flere kontaktlærere med et særlig ansvar for opplæringen, oppfølgingene av elevene, samt kontakten med elevenes hjem**
- **Klassene eller gruppene må ha et tilstrekkelig antall lærere i forhold til elev, sammenholdt med hver enkelt elevs alder**

De fullstendige utledningene av revisjonskriteriene følger i rapportens vedlegg 4.

4. Bakgrunnsopplysninger

Etter en prosess med behandlinger i politiske utvalg, vedtok kommunestyret i Rollag den 14. mai 2020 i politisk sak 38/2020 at Veggli skole fra høsten samme år kunne omorganiseres til en fådelt løsning.

Vedtaket lød som følger:

Fra høsten 2020 åpnes det for at Veggli skole organiseres som aldersblandet skole. Rollag kommunestyre konstaterer at prosessen i denne saken, av forskjellige årsaker, har gått noe fort. Administrasjonen sammen med Veggli skole må fortsette arbeidet med involvering og medvirkning, slik at elever og foresatte føler seg trygge før skolestart høsten 2020.

Det fremgår av *Tilstandsrapport for grunnskolen 2021* at skoleåret 2020-2021 opplevdes som et krevende år som følge av omorganisering, innføring av nye læreplaner og pandemi. I tillegg var det flere lærere som av ulike årsaker sluttet i sine stillinger.

Av revisjonens intervjuer (se mer i rapportens datadeler) fremgår det at skolen i ettertid har fått ny rektor, og at det er gjort flere endringer i skoleledelsen. Denne rektoren har hatt en annen tilnærming til organiseringen av skolen, og som følger har Veggli skole i hovedsak gått tilbake til aldersdelte klasser, med innslag av aldersblandede grupper i enkelte fag.

5. Omorganiseringen av Veggli skole

Dette kapittelet fokuserer på følgende problemstilling:

I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

Se revisjonskriteriene i kapittel 3 og vedlegg 4.

5.1. Data

Dokumentgjennomgang

Revisors gjennomgang viser at rektor ved Veggli skole den 31. mars 2023 sendte ut informasjon til alle foreldre om at fra neste år ville skolen på nytt være organisert i ett klassetrinn for hvert årskull. Dette vil da gjelde for noen av undervisningsfagene, men ikke alle. Samtidig vil henholdsvis mellomtrinnet, samt 8. og 9. trinn ha felles undervisning i enkelte fag.

Undersøkelsen viser at skolene har utarbeidet skriftlige rutiner for pliktene og kravene til de ansattes medvirkning i skolene. Dette er nedfelt i egne dokumenter for henholdsvis; ledelsen, lærerne og assistentene. Videre følger inspeksjonsstandard, krav til elevrom og fellesarealer, permisjonsreglement, og etiske retningslinjer. Skolen har rutiner for gjennomføring av de respektive delene av undervisningen, herunder spesialundervisning, tilpasset opplæring, håndtering av orden og oppførsel, og så videre.

Revisor har også undersøkt fagplaner for henholdsvis småskoletrinn, mellomskoletrinn, og ungdomstrinnet. Planene viser til helt konkrete læringsmål for hvert trinn, og det fremgår i hvilke uker/måneder elevene skal lære disse punktene.

Opplærings- og kompetanseplan for Veggli skole 2023-2026 er oversendt. Denne planen viser til konkrete mål, hvor det er angitt målsettinger om å øke antall lærere med kompetanser i basisfag samt generell undervisningskompetanse. Planen legger også opp til å styrke skoleledernes kompetanse i å lede utviklingsprosesser, samt å øke kompetansen til fagarbeiderne, assistentene og SFO-leder. I planen er det i et skjema vist konkret til hvordan etterutdanning, veiledning, og øvrig kompetansearbeid skal foregå. Her fremgår det; hvem som skal ta de respektive kursene/opplæringene, tidspunkter for gjennomføring, kostnader, hvem som arrangerer kursene, og begrunnelser for deltakelse.

Ved siden av den ovennevnte planen foreligger dokumentet *Tilsettings- og kompetansekrav for undervisningsstillinger i Numedal* (fra 25.02.2021). Planen sier at de henviste kompetansekravene bygger på de nasjonale kompetansekravene i skoleverket. Disse angir hva slags utdanning den enkelte lærer eller undervisningspersonell må ha på plass, avhengig av hvilke trinn og fag det undervises i. Samtidig er det angitt rutiner for dispensasjonsordninger.

Videre fremgår det av dokumentasjonen at skolen har opprettet både samarbeidsutvalg (SU) og skolemiljøutvalg (SMU) som er pålagte samarbeidsorganer. I dokumentet *Rutine for samarbeid skole-hjem* fremgår det hvilke formaliserte kanaler og møteplasser som er etablert mellom partene. Her vises det til en oversikt for løpende aktiviteter i form av et årshjul. Sentralt for de løpende aktivitetene står valg og konstituering av foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) som begge deler skal gjennomføres i løpet av oktober. En annen av de sentrale aktivitetene er foreldremøter. Disse samlingene skal gjennomføres med et visst minimumsantall avhengig av klassetrinn, og kan i tillegg avholdes noe oftere ved behov.

Revisor har gjennomgått årsmeldinger for Veggli skole og fått oversendt dokumentasjon som møteprotokoller, der det fremgår at skolen har hatt SU og SMU gjennom de årene denne undersøkelsen har omfattet.

Rutinedokumentene har for øvrig angitt rammer og temaer for foreldremøtene, ved siden av beskrivelser knyttet til temaer som skal tas opp. Samtidig viser klasselistene kontaktinformasjon til elevenes foreldre/foresatte. Skolen har som nevnt opprettet de to lovpålagte rådsorganene samarbeidsmiljøutvalg og skolemiljøutvalg.

Informasjon fra de berørte

Revisor har gjennom kontrollutvalget/sekretariatet i løpet av våren og sommeren 2023 fått oversendt en rekke tidligere avgitte skriftlige uttalelser fra de gruppene som ble berørt av Veggli skoles omorganisering. Det vil si; elever og foreldre gjennom rådsorganene, lærere, og elever representert i form av hele klasser eller grupper.

De tilbakemeldingene som er gitt har varierende innhold. En betydelig stor andel av foreldrene mener informasjonsgivingen i forkant av omorganiseringen har vært for dårlig. Det vises til at en del foreldre ble gjort oppmerksom på de planlagte prosessene gjennom deres barn.

Noen elever og foreldre har vært positive til omorganiseringen fra rene årskullsindeler av klassene til fådelte grupper med blanding av flere alderskull. Eksempelvis har en av elevene vist til at hun har vært den eneste jenten fra sitt årskull, og derfor sett det som positivt å komme inn i en større gruppe med flere jenter.

Gjennom foreldrene kommer det frem at andre elever har opplevd det som negativt med den fådelte organiseringen fordi det har vært vanskelig å få pensumet i undervisningen til å passe flere alderskull på en gang. Enkelte elever har opplevd unødvendige repeteringer, mens andre har erfart at det kan være vanskelig å henge med i undervisningen. Flere av foreldrene har påpekt at deres barn ikke har blitt tilstrekkelig faglig forberedt til ungdomsskole eller videregående opplæring.

Basert på de tilbakemeldingene som er gitt fremgår det av dokumentene en utvikling der en del foreldre har blitt mer kritiske til denne organiseringen, etter hvert som den har virket over en tid. Det må likevel presiseres at ikke alle foreldre og elever har gitt egne tilbakemeldinger, det er derfor noen usikkerheter knyttet til hvordan holdningene har utviklet seg gjennom denne perioden blant elevene og foreldrene som helhet.

Lærernes erfaringer med planlegging av arbeid og omstillingsprosesser

Lærerne forteller i gruppeintervju om deres erfaringer med omstillingsprosesser generelt på Veggli skole, og om de konkrete omorganiseringsprosessene i forbindelse med fådelt skole.

De forteller at de har fått opplæring i de aktuelle datasystemene som brukes til undervisning, og at dette fungerer godt. IKT-rådgiveren gir i den forbindelse god støtte og veiledning underveis.

Lærerne viser til at de har fått tilgang på hjelpemidler som store skjermer på hjul, som er tilknyttet digitale læringsplattformer. Det nevnes også at det hele tiden er en utvikling innenfor de digitale læringsplattformene.

Samtidig er kollegiet klar på at det fortsatt er viktig å benytte tradisjonelle bøker i undervisningen. Dette gjelder særlig med hensyn til nye læreplaner, hvor de digitale verktøy ikke nødvendigvis strekker til full ut.

- Vi er godt involvert i ønske om bøker og hva vi som lærere ønsker. Rektor er opptatt av hva vi ønsker (og er lydhør for de faglige vurderingene til lærerne). Det har etter hvert blitt tilgjengelig et større utvalg nye e-bøker. Vi blir involvert i prosessene.

Videre beskriver de sine erfaringer med hvordan rektor jobbet for å sikre nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling blant lærerne i forbindelse med omorganiseringsprosessene ved Veggli skole. I forkant av omorganiseringen kontaktet daværende rektor en KS-konsulent med erfaring fra fådelt skole. Gjennom et Teams-møte for alle lærerne holdt konsulenten et foredrag, med åpning for spørsmål ved slutten av seansen. Skolen fikk da presentert et budskap om at Rollag kommune kunne spare inn 6 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende kommuner. På samme tid hadde skolen en daværende ledelse som ifølge respondentene ikke hadde skolefaglige perspektiver *i ryggmargen i forhold til det som skulle skje. Nedsparingen lå der*, og i tillegg kom koronapandemien. *Endring krever mer ledelse, men det ble mindre ledelse på grunn av restriksjoner ved koronapandemien. Det ble kanskje ikke helt vellykket.* Lærergruppen mener at omorganiseringen ikke var en god prosess, hverken med hensyn til bygningsmessige eller faglige forhold.

De bemerker at prosessen burde vært utredet annerledes. *-Veggli skole skulle etter planen innhente informasjon fra tilsvarende prosesser ved andre skoler som hadde gått over til fådelt skoleordning. Det var imidlertid flere ting som ikke gikk som ønsket, ledelsen den gangen manglet nødvendig skolefaglig kompetanse. Elevene ble delt opp i grupper som ikke tok tilstrekkelige pedagogiske hensyn.*

-Senere har omorganiseringen til fådelt skole i stor grad blitt reversert til aldersdelte klasser, samtidig som det er aldersblandede grupper i noen undervisningsfag. Den nye rektoren har forstått at matte, norsk og engelsk må deles ut fra årskull.

Det er en enighet om at dagens rektor har god kjennskap til lovverket og en forståelse for disse faglige utfordringene. Lærerne forteller at mange av dem og kollegene har jobbet lenge ved skolen, og at de med støtte fra ledelsen har gått tilbake til den tidligere praksisen før endringene i 2020. Dagens rektor, 2024, har etter deres oppfatning en forståelse for at en del av fagene må deles inn i aldersgrupper. Her viser de også til at mange elevgrupper er ulike, og at voksentettheten og oppfølgingen blir tilpasset ved

behov. Her trekkes det også fram at rektor med sin skolefaglig bakgrunn er opptatt av elevenes rettigheter. I så måte setter rektor høyt å involvere den enkelte lærer i å utforme et godt skolemiljø, samtidig som lærerne pedagogiske vurderinger for utformingen av undervisningen blir lagt betydelig vekt.

Videre trekker de frem at økonomien med hensyn til innsparing har bedret seg ved Veggli skole, etter at den fådelte ordningen ble delvis omgjort (til kombinasjon av fådeling og aldersdeling).

En av lærerne i intervjuet har også rollen som tillitsvalgt blant lærerne. Når det gjelder involveringen av tillitsvalgte i disse prosessene, svarer vedkommende [at] *som tillitsvalgt har jeg vært med i prosesser, men kan ikke påstå at jeg kan bli hørt i alt jeg har sagt om behov for ressurser, det vil si hva som er minimumsbehov eller hensiktsmessige behov. Jeg har jobbet med fådelte skole på en annen plass gjennom en årrekke, og er vant med at basisfagene må deles etter alderstrinn.*

Oppsummert oppfatter respondentene at Veggli er en god skole, og at det per intervjutidspunktet har gått seg til en organisering og praksis som ivaretar elevene på en bedre måte enn under de forutgående endringene.

Rektorgruppens synspunkter

Revisjonen har også gjennomført et tilsvarende gruppeintervju med rektor og assisterende rektor ved Veggli skole, samt pedagogisk konsulent for Rollag kommune.

Det fremgår en sammenfallende beskrivelse av en skole som har nødvendige og hensiktsmessige systemer og rutiner for å planlegge undervisningen og det daglige arbeidet. Her inngår årshjul og planleggingsdager som sentrale elementer i å holde oversikten med aktivitetene gjennom skoleåret. Også ledergruppen forteller at nyansatte lærere får et opplæringsprogram. Rektor, med flere, vektlegger samtidig at lærerne som fagpersoner vurderer hvilke digitale verktøy og læreverk skolen skal benytte i undervisningen. I samarbeid med lærerne beslutter rektor hvilke læringsverktøy og pensumbøker skolen skal investere i når det oppstår et behov. Rektor har samtidig rollen som enhetsleder for skolen, og i den forbindelse følger et ansvar for å kommunisere ut til politikerne de behovene skolen har for investeringer, i forbindelse med budsjettplanlegging.

På spørsmål om hvordan skolens ledelse jobber for å sikre medvirkning i forbindelse med omstillingsprosesser, viser rektor til hvordan skolen i 2023/2024 jobber med aktuelle saker. Per tidspunktet er det en utredningsprosess vedrørende skolebygget. I slike endringsprosesser sørger skolens (og kommunens) ledelse for at lærerne blir involvert. Her nevnes medbestemmelsesmøter, involvering av tillitsvalgte og klubbmøter (ved behov) som arenaer for slik deltakelse.

Den konkrete prosessen i forbindelse med oppføring av nytt skolebygg har blitt tatt opp med personalet i flere runder. I den sammenheng er plantegninger fra prosjektgruppen gjennomgått i fellesskap.

5.2. Vurderinger

Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal løpende holdes orientert om de systemene som benyttes til planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgavene. De ansatte skal bli gitt nødvendig opplæring og medvirkning

Revisors samlede gjennomgang godtgjør at Veggli skole per skoleåret 2023/2024 har som praksis å involvere arbeidstakerne og deres tillitsvalgte i arbeidet med systemer som benyttes til planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgavene. Lærerggruppen forteller de har en stor grad av medbestemmelse blant annet med hensyn til organisering av undervisning og valg av undervisningsmateriell. I den forbindelse konsulterer rektor seg med lærerne som sitter tett på elevene. Rektorgruppen gir i sitt intervju redegjørelser som samsvarer med de nevnte beskrivelsene.

Gjennomgangen av dokumenter som *Opplærings- og kompetanseplan for Veggli skole 2023-2026*, standardene og øvrige dokumenter støtter opp om disse uttalelsene.

Ut fra undersøkelsens rammer kan revisor i begrenset grad vurdere i hvilken utstrekning skolen sørger for en opplæring som ivaretar alle de relevante pedagogiskfaglige forholdene for enkeltlærerne. Den totale revisjonen, med vekt på redegjørelsene og kompetanseplan, viser likevel at rektor sørger for at lærerne og personalet får relevant opplæring for sine stillinger.

Revisor vurderer at de ansatte og tillitsvalgte i all hovedsak blir gitt nødvendig medvirkning i forbindelse med de daglige arbeidsoppgavene. Vi finner det også godtgjort at skolen tilrettelegger for nødvendig opplæring blant de ansatte.

Rektor skal sørge for at det pedagogiske personalet, får nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling for å ivareta lovens krav til et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø i forbindelse med omstillingsprosesser

Som nevnt i revisjonskriteriet ovenfor gir lærerne og rektor sammenfallende beskrivelser med hensyn til at Veggli skole oppfyller disse nevnte kravene i det daglige arbeidet, det vil si i undervisningen.

Revisor vurderer på bakgrunn av intervjuene og oversendt dokumentasjon at disse forholdene per undersøkelsestidspunktet også gjør seg gjeldene for prosesser knyttet til omstillinger. Det fremgår likevel at prosessene med overgangen til fådelt skole rundt 2020 ikke fungerte hensiktsmessig med hensyn til informasjonsgivning og medvirkning. Ifølge intervjurespondentene hadde Veggli skole den gang en ledelse med manglende kompetanse knyttet til skolefaglige vurderinger. Senere fikk skolen en ny rektor med erfaring fra Veggli skole, som per undersøkelsestidspunktet innehar denne rollen. De lærerne og ansatte fra ledelsen revisjonen har vært i kontakt med gir samstemt uttrykk for at dagens rektor sørger for nødvendig informasjonsgivning, medvirkning og kompetanseutvikling.

Dokumentasjonen i det ovennevnte revisjonskriteriet viser til at det pedagogiske personalet blir sikret informasjon, medvirkning, og kompetanseutvikling også i forbindelse med omstillingsprosesser. I tillegg går det frem at rektor sendte ut informasjon til alle foreldre den 31. mars 2023 angående gjenoppretting av aldersdelte klassetrinn fra høsten 2023. Revisor vurderer at denne informasjonsgivingen rettet mot foreldene, sammenholdt med øvrig kilder for denne forvaltningsrevisjonen, sannsynliggjør at rektor har som praksis å involvere lærerne tett i prosesser som er av betydning for arbeidsmiljøet på Veggli skole.

Revisor vurderer at dagens rektor sørger for nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling for å ivareta lovens krav til et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø i forbindelse med omstillingsprosesser. Det er likevel vår vurdering at den tidligere ledelsen ikke i tilstrekkelig grad sørget for nødvendig informasjonsgiving og medvirkning i forbindelse med prosessene rundt omorganisering til fådelt skole.

Skolen skal ha et samarbeidsutvalg. Organet skal bestå av to representanter for undervisningspersonalet, en for andre ansatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Organet har rett til å uttale seg om alle saker som angår skolen

Veggli skole hadde per skoleåret 2023/2024 et operativt samarbeidsutvalg. Dette fremgår av dokumentgjennomgangen og lærernes redegjørelser. Dokumentgjennomgangen viser også at skolen har hatt et samarbeidsutvalg i de forutgående skoleårene som denne undersøkelsen omfatter.

Skolen skal ha et skolemiljøutvalg, bestående av elevene, foreldrerådet, de ansatte, skoleledelsen og kommunen. Samarbeidsutvalget kan eventuelt fungere som skolemiljøutvalg, og har i så fall de samme kravene til representasjon som et særskilt skolemiljøutvalg

Dokumentasjonen og redegjørelsene i intervjuene viser at Veggli skole per skoleåret 2023/2024 også hadde et operativt skolemiljøutvalg. Dette utvalget har også vært konstituert i de forutgående årene som denne undersøkelsen har omfattet.

Skolen skal gjennom rådsorganene, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg, sikre en formell kommunikasjon mellom skole og hjem

Som det fremgår av de forutgående revisjonskriteriene har skolen per skoleåret 2023/24 samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg. Gjennomgangen viser også at disse er aktive. Det fremgår i den forbindelse at foreldrene til skolens elever har fått forelagt informasjon av betydning gjennom disse organene.

Undersøkelsen viser likevel at en betydelig andel av foreldrene opplevde informasjonsgivingen i forbindelse med omorganiseringen som utilstrekkelig.

Revisor vurderer på den bakgrunn at skolen per undersøkelsestidspunktet sørger for en formell kommunikasjon mellom skole og hjem. Etter vår oppfatning fungerte derimot ikke informasjonsgivingen i forbindelse med omorganiseringen i 2020 optimalt.

6. Skolemiljø

Dette kapittelet fokuserer på følgende problemstilling:

I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

Se revisjonskriteriene i kapittel 3 og vedlegg 4.

6.1. Data

Dokumentgjennomgang

Gjennomgangen viser at Rollag kommune og Veggli skole har en rekke planer og rutiner som skal bidra til å sikre at alle elevene i kommunens grunnskole har en forutsigbar skolehverdag. Dette gjelder med hensyn til skolemiljø og trivsel på den ene siden, samtidig som skolen skal sørge for en tilfredsstillende kommunikasjon mot elevenes hjem.

Sentralt for dette står blant annet *Lokalt ordensreglement på Veggli skole* (revidert 28.10.2021) samt *Forskrift om ordensreglement for grunnskolene i Numedal, Rollag/Flesberg/Nore og Uvdal kommune* (i kraft fra 01.10.2018). Reglementet ble sist endret den 25. juni 2018, og skal revideres minst en gang per fireårsperiode fra vedtaksdato. Per undersøkelsestidspunktet, 2023-2024, kan revisor således ikke se at det har blitt revidert i henhold til fireårsplanen. Det fremgår av det kommunale ordensreglementet, at dette og det lokale reglementet skal gjøres kjent for foreldrene og elevene hvert år ved skolestart. Elevstandard og foreldrestandard henviser i tillegg til ordensreglementet.

Det kommunale ordensreglementet er utledet fra den gjeldene opplæringslovas bestemmelser, og angir retningslinjene som skal sikre et trygt og godt psykososialt og fysisk skolemiljø. I den forbindelse viser reglementet til hvordan brudd på reglene skal håndheves, som at det er nulltoleranse for mobbing og krenking.

Veggli skoles eget ordensreglement er knyttet opp mot det kommunale forskriftfestede ordensreglementet. Dette er uformet med mer konkrete bestemmelser for orden og oppførselen i skolen, som for eksempel at snøballer kun kan kastes på anviste steder.

Plan for et trygt og godt skolemiljø på Veggli skole viser til opplæringslovas §9A sine fem aktivitetsplikter; 1. følge med, 2. gripe inn, 3. varsle, 4. undersøke, 5. sette inn tiltak. I den forbindelse tar planen samtidig for seg plikten til å dokumentere hendelser. Handlingsplanen viser til hvordan hver av pliktene skal følges opp konkret når det er mistanke til, eller kjennskap, om at en elev ikke har en trygg og god skolehverdag. I dette dokumentet vises det også til et årshjul for oppfølging av hele skolemiljøet, med aktiviteter som

blant annet skal bidra til å forebygge mobbing og krenkelser. Eksempler på slike aktiviteter er klassens time og foreldremøter hvor henholdsvis foreldre og elever blir utfordret til å reflektere og drøfte over hvordan den enkelte kan bidra til et godt skolemiljø.

Det fremgår av gjennomgangen at skolen har ulike rutiner for håndtering av uønskede hendelser, tilpasset opplæring, med videre.

Rutine for håndtering av vold og utagering er i den forbindelse et styringsverktøy som utfyller den ovennevnte handlingsplanen med hensyn til å sikre et trygt skolemiljø. Her vises det til hvordan lærerne og andre voksne skal håndtere slike hendelser ut fra alvorlighetsgraden og den konkrete situasjonen. I de tilfeller hvor en må gripe inn skal den ansvarlige voksenpersonen i første omgang forsøke å roe ned situasjonen og prate med elevene. Lærere og andre voksne skal så langt det lar seg gjøre ikke benytte fysisk makt, men ved nødvendighet kan en lærer for eksempel dra en elev fysisk bort fra medelever. Således viser rutinen til hjemmel i straffeloven for bruk av nødrett og inngripende tiltak. Samtidig viser dokumentet til at slike alvorlige hendelser skal dokumenteres.

Rutine for uønsket fravær i skolen viser blant annet til hvordan lærerne skal jobbe med å følge med og kartlegge det psykososiale miljøet til enkeltelever som har et bekymringsverdig skolefravær.

De ansatte har også retningslinjer å forholde seg til som regulerer kravene til å sørge for et godt arbeidsmiljø og skolemiljø, samt å gjennomføre pliktene knyttet til egne arbeidsoppgaver. Slike sett er *Inspeksjonsstandard* relevant her, ettersom denne rutinen tydeliggjør lærerne, og de ansattes, ansvar med å gjøre sitt beste for at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø også i friminuttene.

Gjennomgangen viser også at det er gjennomført flere interne møter i lærerkollegiet gjennom 2023, som teammøte/klasse møte eller andre liknende møter. I disse foraene er det blant annet diskutert psykososialt skolemiljø generelt, samt pågående forhold/saker blant enkeltelever.

Av 2. tertialrapport, september 2023, fremgår det at Rollag kommune deltar i *Bedre tverrfaglig innsats (BTI)* sammen med Nore og Uvdal samt Flesberg kommuner.

Tilstandsrapportene for skoleårene 2021-2022, og 2022-2023 viser til at det generelt har vært lite mobbing ved skolen, men at det forelå noen aktivitetsplaner ved det sistnevnte skoleåret.

Som det fremgår i det forrige kapitlet, i tilknytning til problemstilling 1, har skolen opprettet rådsorganer som samarbeidsutvalg, skolemiljøutvalg og foreldrenes arbeidsutvalg. Disse organene har som nevnt til hensikt å sikre kommunikasjon og medvirkning mellom elever, skole og hjem. I så måte er særlig skolemiljøutvalget også relevant her, da det står som en viktig bidragsyter i å sikre at alle ved skolen, elevene samt foreldrene bidrar til å opprettholde et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Revisors gjennomgang av møtedokumenter viser at saker knyttet til elevenes psykososiale skolemiljø har vært på agendaen. I den forbindelse er Elevundersøkelsen gjennomgått.

Elevundersøkelsen

Utdanningsdirektoratet (Udir) gjennomfører hvert år anonyme digitale elevundersøkelser blant elever fra 5. til 10. trinn i grunnskolen, samt for videregående elever.

Denne undersøkelsen tar for seg en rekke spørsmål, knyttet til psykososialt skolemiljø, læringsmiljø, medvirkning, oppfølging fra lærere, foreldre og andre voksne, med videre. Laveste score er 1, mens høyeste er 5.

Resultatene for skoleåret 2023-2024 er gjennomgått. På spørsmål om elevene trives på skolen er den totale scoren 3,8 for elevene på 6. trinn ved Veggli skole, mot 4,1 på landsbasis. Det vil si at på denne indikatoren er trivselen rapportert som noe høyere samlet på landsbasis enn tilfellet er for Veggli skole. Ettersom det er få elever som bor i Rollag kommune, vil én enkelt elevs svar ha stor betydning for resultatet. For 5. trinn er antall svar så lavt at resultatet ikke er offentliggjort og er dermed markert som stjerne. For 7. trinn er resultatet også 3,8 mot 4 på landsbasis. For 8. trinn er resultatet på 3,3 mot 4,1 på landsbasis. Videre viser undersøkelsen at per 9. trinn forløp seg til 3,7 mot 4 på landsbasis. Til slutt viste denne delen av spørreundersøkelsen et resultat på 3,4 for 10. trinn mot 4 på landsbasis.

I den delen av undersøkelsen som måler elevenes trygghet på skolen er den totale scoren på spørsmål om «De voksne på skolen synes det er viktig at vi elever er greie med hverandre» målt til 4,3 poeng mot 4,8 på landsbasis når det gjelder 5. trinn. På 6. trinn forløper denne scoren seg til 4,2 mot 4,7 på landsbasis. Når det gjelder 7. trinn er denne indikatoren markert som stjerne for Veggli skole. Dette spørsmålet er ikke stilt på ungdomstrinnet. Et tilsvarende spørsmål er stilt ungdomstrinnet. I det tilfellet er scoren målt til 4 på 8. trinn mot 4,4 på landsbasis. For 9. trinn er denne målt til 3,7 mot 4,2 på landsbasis. Videre viser den et resultat på 4 mot 4,2 på landsbasis for 10. trinn.

Når det gjelder indikatorene som måler egenopplevd mobbing, eller rapportert mobbing blant medelever, er disse tallene på grunn av små forhold på Veggli skole unntatt offentligheten. Revisor har forespurt rektor om å oversende de resultatene som er unntatt offentlighet. Rektor har oversendt resultatene, men forklarte at skolen heller ikke får se tallene bak prikkene. Dette skyldes ifølge rektor at det er et svært lavt antall elever som har meldt fra om mobbing. Revisor har derfor ikke kunnet se konkrete tall for rapportert mobbing, men gjennomgangen viser at dette er på et lavt nivå.

Rektorgruppens oppfølging av skolemiljøet

Rektor viser til at skolen har systemer og gode planer, som er oppdatert i forhold til aktivitetsplikten - *følge med, gripe inn, varsling og tiltak*. Skolen vektlegger at slike styringsdokumenter følger de til enhver tid gjeldene bestemmelser innenfor området. Ledelsen gjennomgår opplæringslovens kapittel 9A med lærerne ved starten av hvert skoleår, og viser hvor den aktuelle informasjonen foreligger. De ansatte må gjennomgå de aktuelle dokumentene og signere for at de er lest. Denne informasjonen må i tillegg gjentas gjennom skoleåret. Rektor henviser også til de omtalte standardene som gjelder på Veggli skole knyttet til undervisning, klasseledelse og inspeksjon. For å sikre en trygg gjennomføring av inspeksjoner i friminuttene prioriterer rektor å sette en god bemanning av lærere i skolegården. Ifølge rektor blir det også satt en styrket bemanning i andre situasjoner på skolen, som i klasserommet, hvis situasjonen skulle tilsi et slikt behov.

Videre forteller ledergruppen at de jobber aktivt for at også klasserommet skal være en trygg arena for elevene. Kontaktlærerne har ved siden av undervisningen og andre oppgaver ansvar for klassereglene, og gjennomføring av klassens time. De har også ansvar for å følge opp enkeltelever individuelt i teammøter når det er behov. I tillegg til det arbeidet kontaktlærerne gjør har skolen et ressursteam bestående av ledelsen, en miljøarbeider på ungdomstrinnet, samt en spesialpedagogisk rådgiver. Rektor viser til at gruppen snakker om enkeltelever som de er bekymret for, og tar opp spørsmål knyttet til hvordan de berørte elevene skal trygges en best mulig oppfølging i sin skolehverdag.

Rektor og assisterende rektor forteller at Veggli i mange år har vært en MOT-skole, og gjennom dette blir det gjennomført forebyggende aktiviteter. Denne ordningen har en rekke innarbeidede tiltak gitt sentralt fra MOT Norge. Eksempler på aktiviteter er *MOT-til-å-glede-dagen* som har fokus på holdninger og god samhandling med sine medmennesker blant elevene og de ansatte. For øvrig nevner de at også andre typer felles arrangementer og konserter blir gjennomført.

I arbeidet med å kartlegge skolemiljøet nevner rektor at de obligatoriske elevundersøkelsene i regi av Utdanningsdirektoratet blir gjennomført lokalt på skolen hver høst. Etter undersøkelsen er foretatt gjennomfører rektor med ledelse resultatsamtaler med kontaktlærerne, og eventuelt faglærere. Ut fra denne oppfølgingen vurderer de om det er faglige eller sosiale forhold som må tas tak i blant enkeltelever eller for grupper av elever.

Ved siden av den sentralt styrte elevundersøkelsen benytter skolen Spekter⁴ som gir en kartlegging av det totale skolemiljøet blant flere elever, som en klasse. På Veggli skole benytter lærerne også verktøyet *Snakk med meg*⁵ som er utformet med standardiserte spørsmål om skolemiljøet, deriblant mobbing. Når skolen avdekker mobbing gjennom slike kartlegginger oppretter skoleledelsen med kontaktlærer en aktivitetsplan for den eller de aktuelle elevene. Dette blir samtidig dokumentert i det digitale verktøyet *Stafettlogg*⁶ som skolene i Numedal har en felles ordning om.

For å sikre en god oppfølging av skolemiljøet og konkrete mobbesaker blir de aktuelle partene involvert. Skolen har således tett kontakt med de berørte foreldrene og elevene, mens de i fellesskap drøfter mulige tiltak rettet mot å trygge elevens skolehverdag. Rektor med ledelsen erfarer at foreldrene involverer seg på en god og aktiv måte for å følge opp elevene i slike saker. De viser til at når en forelder er bekymret for sitt barn tar de tidlig kontakt med skolen.

Avslutningsvis henviser rektor til Elevundersøkelsen som viser at skolen har lave mobbetall. De opplever at skolens ledelse og ansatte har en god oversikt med skolemiljøet på Veggli, og det jobbes mye aktivt for å sikre et trygt og godt skolemiljø. I den forbindelse har skolen tilstedeværende miljøarbeidere blant sine ansatte som jobber aktivt med forebygging.

---

⁴ Spekter (digital) er et anerkjent ikke-anonymt verktøy for lærere, som brukes til å kartlegge læringsmiljøet i en skoleklasse. [Om Spekter Digital](#)

⁵ Snakk med meg; [veileder_barne_og_likestilling.pdf \(regjeringen.no\)](#)

⁶ Stafettlogg er et digitalt verktøy gjennom Visma Flyt Samspill. [Stafettloggen | Visma Flyt Samspill - Visma](#)

Lærernes oppfølging av skolemiljøet

I intervjuet med lærergruppen forteller de om sitt arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever på Veggli skole. Dette arbeidet foregår gjennom den daglige oppfølgingen av elevene i klasserommet og skolegården, og i tillegg gjennom formaliserte møteplasser.

Samtidig blir også elevene selv involvert i å bidra til et godt skolemiljø. I klassemøtene og elevrådsmøtene gjennomgås slike tema, og klasseregler blir utarbeidet i fellesskap. Slike retningslinjer og rutiner blir tatt opp og gjennomgått blant elevene for å repetere og dermed sikre en felles forståelse om hvordan man skal ha det på skolen. Lærerne er også tydelige på å sikre at alle blir sett og hørt, samt sørge for en kultur hvor det er lov og trygt å si noe feil. Takhøyden skal være stor, og alle elevene skal føle seg inkludert.

Skolereglene blir formidlet gjennom undervisning, tilpasset elevenes alder og modenhet. For de yngste elevene forklarer lærerne ved hjelp av visualisering hva man skal gjøre hvis en elev har behov for hjelp. En av lærerne forteller at hun tar på seg vesten i klasserommet, visualiserer og forklarer hvorfor hun har den på. I den forbindelse blir elevene opplært i hvordan man skal henvende seg til henne som ordensvakt i skolegården når en elev trenger støtte eller lurer på noe. Lærerne rapporterer om en godt bemannet vaktordning i friminuttene, der personalet er godt synlig med gule vester. Det er således spesifisert hvem som har vakt foran og bak skolebygget.

I likhet med skolereglene blir også elevenes rettigheter i opplæringsloven, og andre relevante regelverk informert om til foreldrene og gjennom undervisningen i KRLE og samfunnsfag. Undervisningen blir på samme måte tilpasset de ulike elevene. Her inngår eksempelvis lovens §9A (mv.) sine bestemmelser knyttet til et trygt og godt skolemiljø. I den forbindelse gjennomgås *Elevstandard, foreldrestandard, lærerstandard, inspeksjonsstandard og skolestandard* med både elevene, og foreldrene på andre arenaer. Lærerne forteller at disse standardene har eksistert hele tiden, men at det var noen utfordringer med å holde disse oppe på agendaen i forbindelse med skifte av hele skoleledelsen. De opplever at senere har disse standardene på nytt kommet høyt på dagsordenen. Rektorgruppen gir i den forbindelse en sammenfallende beskrivelse. Revisor har gjennomgått disse ovennevnte standardene, som viser at alle partene skal bidra til at elevene har et godt psykososialt skolemiljø, og samtidig gode vilkår for læring.

Ved siden av det overordnede arbeidet med skolemiljø og klasseledelse er lærerne opptatt av å prate med hver enkelt elev om hvordan de har det i sin hverdag. Dette foregår både ved hyppige formelle elevsamtaler, og jevnlig uformelle samtaler i skolegården eller klasserommet. Samtidig gjør de små forholdene på Veggli skole det enkelt å holde en god oversikt blant de enkelte elevene. I skolehverdagen jobbes det med å snakke godt om hverandre. Lærerne og elevene går i så måte gjennom konkrete eksempler på hvordan man behandler hverandre på en god måte.

Videre fremgår det at Veggli skole har en fadderordning der skolestarterne blir tatt imot av eldre elever. Tidligere har dette vært et fastlagt og aktivt opplegg, der det har vært planer for hvilke klasser som skulle ta imot nye førsteklasinger. Prosessene med omorganiseringen, samtidig med koronapandemien, førte imidlertid til noe opphold og påfølgende lavere aktivitet i fadderordningen. Per skoleåret 2023/2024 er det ifølge lærerne en tett oppfølging for nye skolestartere i begynnelsen av skoleåret, men de erkjenner

likevel at dette er noe skolen med fordel kan jobbe mer kontinuerlig med. Rektorgruppen gir i intervju en sammenfallende beskrivelse, og viser til at elevene får en fadder som går på 5. eller 6. trinn.

De barnene som skal begynne i førsteklasse blir forberedt på dette blant annet gjennom trekantsamtaler med foreldre og barnehage, samtidig som elever fra skolen besøker barnehagen. Sist gang fikk barnehagen besøk av tredjeklassinger fra Veggli skole forteller lærerne. Når uønskede hendelser oppstår, som for eksempel konflikter mellom elever, tar lærerne tak i dette. Det oppstår nye situasjoner hver dag. I så måte kan dette håndteres på et lavt nivå med den eller de elevene det gjelder. I større saker, som pågående konflikter blir partene innkalt til møte sammen med sine foreldre.

Lærerne bekrefter at rådsorganene er aktive. De viser til at det til sammen er fire årlige møter med to i skolemiljøutvalget og to i samarbeidsmiljøutvalget. Rektor setter agenda for møtene, hvor for eksempel elevundersøkelsen blir gjennomgått. I disse organene kan foreldrene selv ta opp saker og stille spørsmål.

Foreldrenes arbeidsmiljøutvalg sørger for en tett dialog mellom skole, barnehage og hjem. Dette organet har for tiden en svært engasjert leder. Samtidig er terskelen lav for å ta opp saker i dette forumet.

Oppsummert viser lærerne til at alle rådsorganene er svært åpne, og at det er en lav terskel for ta opp saker både fra lærersiden og foreldresiden gjennom disse møteplassene.

6.2. Vurderinger

Alle elever skal sikres et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring

Revisjonens undersøkelse viser at Veggli skole gjennom planer og rutiner har formalisert tiltak som skal sørge for at alle elevene sikres et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. *Plan for et trygt og godt skolemiljø på Veggli skole* står i den sammenheng sentralt. Videre detaljer fremgår i de påfølgende revisjonskriteriene.

Den informasjonen som er avgitt i intervjuene med lærerne og rektorgruppen samsvarer med beskrivelsen av en skole som jobber aktivt med slike forhold knyttet til elevenes psykososiale hverdag. Lærerne og rektor forteller at de som ansatte har et bevisst og aktivt forhold med å hele tiden sikre gode og trygge vilkår på skolen. Her vises det til inspeksjonsrundene, ekstra lærerbemanning i skolegården eller klasserommet når situasjonen tilsier det, sosiale aktiviteter gjennom *MOT*, og så videre. Samtidig blir også elevenes egen innsats, for eksempel gjennom fadderordningen, trukket frem som eksempler på at elevene bidrar til et godt skolemiljø. I begge intervjugruppene rapporteres det om en skole som er preget av lite mobbing, og et generelt godt skolemiljø.

Vår gjennomgang av Elevundersøkelsen viser at skolen i hovedsak er preget av god trivsel. Det er videre en generell god, eller akseptabel, score på de ulike indikatorene. Når det gjelder indikatorene for mobbing er disse unntatt offentlighet, rektor viser til at det skyldes et lavt antall tilfeller av rapportert mobbing.

Skolens tilstandsrapporter viser også til et generelt godt skolemiljø, men at det har vært forelagt noen aktivitetsplaner i forbindelse med elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Revisor vurderer på bakgrunn av dette at Veggli skole jobber aktivt med å sikre alle elever et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Vi finner det godt gjort at skolen i hovedsak lykkes i dette arbeidet, selv om det vil være enkelttilfeller på alle skoler der noen elever ikke har et fullt ut trygt og godt skolemiljø.

Elevene skal delta i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø

Den samlede informasjonen som fremgår av dokumentene, og er gitt i intervjuene viser at elevene blir involvert i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. Dette foregår gjennom formaliserte ordninger som elevråd, klassens time og fadderordningen. Samtidig handler gjennomføringen vel så mye med uformelle forhold å gjøre, det vil si hvordan den enkelte behandler sine medelever. Slikt sett forteller respondentene at Veggli i hovedsak er preget av et godt skolemiljø, med lite mobbing.

Revisor vurderer at rektor sørger for elevenes deltakelse i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. Det er videre vår vurdering at skolen er preget av en tilstand der elevene selv tar initiativ til å opprettholde et trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal informere elevene og foreldrene om rettene i opplæringslovens kapittel 9, jamfør elevenes skolemiljø

Lærerne og rektor viser til at elevenes rettighet blir kommunisert til foreldrene ved skolestart og gjennom året. Dette gjøres på foreldremøter, og gjennom skriftlig informasjon. Rettighetene blir formidlet til elevene gjennom undervisningen, innrettet etter deres alder og modenhet. Revisors gjennomgang av *elevstandard, foreldrestandard, inspeksjonsstandard, lærerstandard og skolestandard* viser eksempler på at sentrale deler av opplæringslovens kapittel 9, med videre, er innarbeidet i skolens rutiner. Disse rutineene blir, sammen med andre informasjonsskriv og rutiner, formidlet til foreldrene og elevene.

Revisor vurderer at skolen informerer elevene og foreldrene om rettene i opplæringslovens kapittel 9A, jamfør elevenes skolemiljø.

Kommunen skal ha et ordensreglement som er i henhold til opplæringslovens krav

Kommunen har et felles forskriftsfestet ordensreglement med Flesberg samt Nore og Uvdal kommuner. Dette reglementet er utledet fra kravene i den for tiden gjeldene opplæringsloven, men forskriften er ikke revidert i løpet av den siste fireårsperioden. I tillegg har Veggli skole et lokalt ordensreglement som basert på forskriften, konkretiserer reglene for skolen.

Revisor vurderer at kommunen oppfyller kravene til et ordensreglement som er i tråd med opplæringslovens krav. Evalueringen er imidlertid ikke gjennomført etter vedtak.

Kommunen skal gjøre ordensreglementet kjent for elevene og foresatte

Det fremgår i det kommunale ordensreglementet at både dette, og det lokale reglementet, gjøres kjent for elevene og foreldre/foresatte hvert år ved skolestart. Elevstandard og foreldrestandard henviser til ordensreglementet. Gjennomgangen viser likevel at det kommunale ordensreglementet ikke er evaluert i henhold til kravet om en gang per fireårsperiode.

Revisor vurderer at kommunen gjør ordensreglementet kjent for elevene og foresatte.

Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de ansatte, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet, jf. Kapittel 9A

Det fremgår av lærernes redegjørelser at skolen per skoleåret 2023/2024 har et operativt skolemiljøutvalg. Ifølge lærerne har dette organet to årlige møter, samtidig som også de andre relevante organene er aktive.

7. Arbeidsmiljøet på Veggli skole

Dette kapittelet fokuserer på følgende beskrivende (deskriptive) problemstilling:

Hvordan har det generelle arbeidsmiljøet og sykefraværet blant ansatte utviklet seg etter omorganiseringen?

I denne problemstillingen vil revisjonen særlig vektlegge hvordan sykefraværet har utviklet seg før og etter omorganiseringen, og beskrive hvordan det generelle arbeidsmiljøet oppleves blant de ansatte før og etter omorganiseringen.

Her vil det ikke være anledning til å undersøke/måle årsakene til hvordan arbeidsmiljøet og sykefraværet har utviklet seg. Slike årsakssammenhenger beror på kjente og ukjente faktorer. I så måte vil en rekke komplekse forhold som ikke har noe med omorganiseringen å gjøre spille inn, eksempelvis personlige forhold blant enkeltansatte.

7.1. Data

Dokumentgjennomgang

Ifølge Rollag kommunes 2. tertialrapport⁷ per september 2023, var første halvdel av 2023 preget av et høyt sykefravær blant de ansatte ved Veggli skole. Per tidspunktet for rapporteringen var sykefravær noe lavere enn ved starten av året. Rapporten viser også at sykefraværet har vært høyt gjennom de årene hvor koronapandemien medførte restriksjoner.

Lærernes erfaringer med arbeidsmiljøet og sykefraværet

De tre lærerne gir i intervjuet en sammenfallende fortelling om at det er vanskelig å vite om denne prosessen med omorganisering til fådelt skole hadde noe å si for sykefraværet. Samtidig med dette pågikk som nevnt koronapandemien, og en del lærere opplevde trolig kortidssykdom av den grunn. I tillegg vil det alltid være sykdom, som skyldes andre forhold.

Når det gjelder arbeidsmiljøet i sin helhet, opplevde lærerne at det var mindre samhandling i kollegiet under denne perioden. Det ble således ikke gjennomført personalmøter i perioder med restriksjoner. Etter at samfunnet åpnet opp var det noen utfordringer med å samkjøre de ulike lærerteamene.

Per intervjutidspunktet, to år etter samfunnet åpnet etter pandemien, ser ting annerledes ut ved skolen. I den perioden har det som nevnt kommet på plass en ny ledelse. Samarbeidet mellom lærerteamene fungerer per tidspunktet godt ifølge respondentene.

---

⁷ [Tertialrapport 2 2023 \(framsikt.net\)](#)

Rektorgruppens erfaringer med arbeidsmiljøet og sykefraværet

I intervjuet med rektorgruppen blir det gitt en virkelighetsbeskrivelse som sammenfaller med hvordan lærerne oppfatter at arbeidsmiljøet har utviklet seg i forbindelse med omorganiseringen. Begge gruppene viser til at sykefraværet i perioder har vært høyt, men de kan således ikke trekke noen årsakssammenheng til omorganiseringen i 2020.

Denne respondentgruppen trekker også frem flere utfordringer som skolen har møtt i denne perioden. En utfordring knyttet seg til endringer i personalgruppen, ettersom det var mange lærere som sluttet samtidig under omorganiseringen.

Alle respondentene revisjonen har intervjuet opplever at utfordringene knyttet til bemanning og arbeidsmiljø har gått seg til i positiv retning gjennom de senere skoleårene.

Det oppleves likevel som utfordrende at elevtallene ved skolen ofte har blitt vesentlig høyere enn hva de statistiske fremskrivningene (SSB) tilsier. I en liten kommune som Rollag vil en liten befolkningsøkning eller befolkningsnedgang kunne gi stor endring på en klassestørrelse eller gruppestørrelse.

8. Pedagogisk bemanning

Dette kapittelet fokuserer på følgende problemstilling:

I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?

Se revisjonskriteriene i kapittel 3 og vedlegg 4.

8.1. Data

Dokumentgjennomgang

De oversendte klasselistene for skoleåret 2023/2024 viser at alle elevene har oppsatt kontaktlærere, som loven stiller krav om.

I den forbindelse har revisor fått fremlagt en oversikt der det fremgår antall timer lærerne bruker på undervisning i de enkelte fagene, og hvor mye dette utgjør i prosent av den totale arbeidstiden.

Gjennomgangen viser at skolen har planer og rutiner for å ivareta det systematiske arbeidet med å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere (og øvrig personell). Dette gjør seg gjeldene i styringsverktøy som *Tilsettings- og kompetansekrav for undervisningsstillinger i Numedal (25.02.2021)* og *Opplærings- og kompetanseplan for Veggli skole 2023-2026*.

Den omtalte tertialrapporten fra september 2023 viser til at det, som i landet generelt, over en tid har vært utfordringer med å rekruttere nok lærerressurser. En gjennomgang av kommunens hjemmeside i februar 2024, viste at det foreligger løpende stillingsutlysninger som tilkallingsvikarer blant annet til skolen. Per mars lå det blant annet utlyst kontaktlærer stilling (inntil to) i fast og midlertidig stilling.

Lærernes erfaringer med den pedagogiske bemanningen

På spørsmål om i hvilken grad lærerne blir satt til å undervise i fag de er kompetente i, svarer lærerne at de hvert år i januar får forespørsel i forhold til stillingsprosent og fag de ønsker å undervise i. Som regel blir ønskene innvilget, men dette må ses i sammenheng med behovene for en liten skole som Veggli.

-Noen ganger har du fag du kanskje ikke er like kompetent til, men man kan være formelt kvalifisert f. eks hvis man er allmennlærer.

De opplever at rektor i hovedsak setter den enkelte til å undervise i fag de er godt kompetente i, samtidig som de sier at undervisningsopplegget *er en kabal som skal gå opp*. Gode muligheter for etterutdanning og kurs trekkes frem i intervjuet som eksempler tiltak for å sikre en kompetent undervisning.

Veggli skole har stort sett hatt en veldig stabil lærergruppe, men under omorganiseringen var det noe mer utskiftning. Per februar 2024 oppleves bemanningen som stabil, men det er likevel noen vanskeligheter med å få tilstrekkelig kompetanse. Per intervjudidspunktet var det vanskelig å rekruttere i hele skole-Norge, ettersom lærerutdanningene har blitt mer spesialiserte. De fleste lærere tar for tiden

mastergrad, mens det på Veggli skole trengs lærere med brede kompetanser fremfor spesialiserte utdannelser. I den forbindelse har skolen tatt noen grep nå som tiltrekker kompetanse. Et konkret tiltak som er gjennomført har vært å lyse ut stillinger på et tidligere tidspunkt enn hva som er gjort før. For eksempel har 18 personer søkt på seks stillinger. Og mange av søkerne er kvalifiserte.

Denne rekrutteringen bidrar til å sikre at Veggli skole i dette skoleåret vil oppfylle kravene til pedagogisk bemanning og kompetanse. Samtidig kommer det likevel ytterligere krav, til de elevene som har krav på spesialundervisning, etter opplæringslovens paragraf 5. Som følger kan det bli vanskelig å opprettholde bemannings og kompetansekravene. Lærerne opplever at skolens ledelse tar tak i disse utfordringene. De erfarer at det for tiden er en god dekning av lærere med kompetanse i undervisningsfagene.

Rektorgruppens erfaringer med den pedagogiske bemanningen

I likhet med informasjon gitt av lærerne, forteller også rektorgruppen at den enkelte lærer i stor grad kan undervise i bestemte fag ut fra egne ønsker. Ettersom Veggli er en liten skole må lærerne likevel ha en faglig bredde.

Rektor forteller i den forbindelse at skolen jobber med holde de ansattes faglige kompetanser oppdatert i tråd med kravene i opplæringsloven, samtidig som ledelsen gjør nye ansettelser av lærere. Et viktig ledd i arbeidet med å sikre nødvendig kompetanse er å holde oversikt med hvilke kompetanser lærerne på skolen har, og i den forbindelse blir behovene for oppdatert kompetanse kartlagt. Rektor tilbyr i den forbindelse kursing, og gir mulighet for videreutdanning. Det er likevel ikke gitt at den enkelte lærer kommer inn på et bestemt studie, som følger av sterk konkurranse mot andre studenter.

Samtidig som skolen jobber med å hele tiden ha oppdatert og relevant kompetanse i lærerkollegiet gjennom kursing og eventuell videreutdanning, er det også behov for nyansettelser inni mellom. Det foreligger således en rutine for tilsettingsprosesser, og rektor viser til at ledelsen er bevisst på utformingen av utlysningstekstene når det skal ansettes nye lærere. Pedagogisk konsulent legger til at de er nøye med å spesifisere kompetansekravene svært tydelig i disse prosessene.

Når det gjelder voksentettheten er den i skoleåret 2023/2024 langt over de nasjonale kravene med hensyn til lærere og fagarbeidere, selv om det i løpet av en periode var mange permisjoner. Dette fremgår også av Utdanningsdirektoratets statistikk. Skolen har over en tid hatt flere ansatte med ulike fagkompetanser, men som ikke har godkjent lærerutdanning. Per undersøkelsestidspunktet var skolen i en prosess med å ansette flere nye lærere, og hadde fått inn mange sterke kandidater ifølge rektor. Revisor har i den forbindelse sett utlyste stillinger på kommunens hjemmeside. I sum av dette regner rektor med å ha en god fagdekning i skoleåret 2024/2025. Pedagogisk konsulent viste også til at skolen har nylig ansatt en miljøpedagog som jobber i elevmiljøet.

8.2. Vurderinger

I opplæringen skal elevene deles i klasser eller basisgrupper som ivaretar deres behov for sosial tilhørighet. For deler av opplæringen kan elevene deles i andre grupper etter behov. Klassene eller gruppene må ikke være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig

Revisor har gjennomgått de oversendte klasselistene for skoleåret 2023/2024. I tidligere skoleår var elevene delt inn i få grupper, med en omfattende blanding av aldersgrupper. Lærerne og ledelsen erfarer at dette ikke fungerte hensiktsmessig. Per undersøkelsestidspunktet har skolen gått over til en hybridløsning der elevene organiseres i aldersdelte klasser i basisfagene, og aldersblandede grupper i enkelte fag.

Oversikten viser at klassene og gruppene ikke er større enn det som er forsvarlig ut fra pedagogiske og sikkerhetsmessige forhold.

Revisor vurderer at rektor per undersøkelsestidspunktet sørger for at elevene er inndelt i grupper og klasser som ivaretar deres sosiale tilhørighet og faglige behov.

Klassene eller basisgruppene skal ha en eller flere kontaktlærere med et særlig ansvar for opplæringen, oppfølgingene av elevene, samt kontakten med elevenes hjem

Revisor har fått oversendt en liste som viser at alle elevene hadde minst en kontaktlærer per skoleåret 2023/24. Det fremgår informasjon knyttet til hver enkelt av disse lærerne som har slikt særlig ansvar. Denne listen samsvarer med de generelle beskrivelsene som er avgitt i intervjuene.

Klassene eller gruppene må ha et tilstrekkelig antall lærere i forhold til elev, sammenholdt med hver enkelt elevs alder

Gjennomgangen av oversendt dokumentasjon, Utdanningsdirektoratets statistikk, og redegjørelser i intervju viser at Veggli skole per skoleåret 2023/24 er godt innenfor kravene til antall lærere per elev. Den samlede informasjon revisor har fått forelagt fra skolen viser at det i noen tilfeller er behov for ytterligere kompetanse innenfor enkelte fag. Av undersøkelsen går det frem at skolen jobber med å skaffe ytterligere kompetanse ved behov. Gjennomgangen viser at skolen iverksetter ansettelsesprosesser ved behov, og gir de eksisterende lærerne mulighet til å utvikle kompetanse.

Revisor vurderer at skolen har et tilstrekkelig antall lærere i henhold til kravene, og at rektor sørger for å lyse ut nye stillinger og bygge kompetanse når det trengs. Det er imidlertid en gjentakende utfordring å få nok kvalifiserte søkere på de utlyste stillingene. I noen tilfeller lykkes skolen med å få på plass nyansettelser, mens rektor i andre tilfeller må lyse ut på nytt eller utsette en ny tilsetting.

9. Oppsummering og konklusjoner

Undersøkelsen viser at Veggli skole gikk gjennom en stor endring i 2020 med omorganisering fra aldersdelte klassetrinn, til aldersblandede grupper. I disse prosessene ble de berørte gruppene til dels informert, men undersøkelsen viser at mange opplevde informasjonsgivingen og medvirkningen som utilstrekkelig. Også konsekvensene har blitt omtalt, både i positive og negative ordelag.

I ettertid har skolen fått en ny rektor og flere endringer i ledelsen. Samtidig har inndelingen av elevgrupper i hovedsak blitt tilbakeført til aldersdelte klasser, med aldersblandede grupper i enkelte undervisningsfag.

Skolemiljøet har gjennom hele perioden, til og med undersøkelsestidspunktet i hovedsak vært preget av at elevene opplever en trygg og hverdag med lite mobbing. Noen enkelttilfeller blant elever som ikke kjenner seg igjen i en slik beskrivelse vil det likevel være ved alle skoler.

Når det gjelder sykefraværet har dette i perioder vært høyt, og arbeidsmiljøet har ikke hele tiden vært fullt ut optimalt. Disse periodene har sammenfalt med koronapandemien, som trolig er en vesentlig årsaksforklaring til disse forholdene. Revisjonen har ikke grunnlag for å trekke årsakssammenhenger mellom dette og omorganiseringsprosessene.

Revisjonens undersøkelse viser at skolen har en høy bemanning med lærere og ansatte per elev. I perioder har det manglet enkelte ønskede kompetanser, samtidig fremgår det at rektor jobber aktivt for å bygge dette opp blant de ansatte og tilsette nye lærere og fagpersonell ved behov.

I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at skolen hele tiden, fra før omorganiseringen i 2020, til undersøkelsestidspunktet har hatt formelle organer som skal sikre involvering og medvirkning i det daglige og gjennom større prosesser.

Undersøkelsen viser imidlertid at de nevnte gruppene ikke fullt ut opplevde en tilfredsstillende medvirkning og involvering i forbindelse med omorganiseringen til fådelt skole, etter kommunestyrevedtaket i 2020.

De lærerne og lederne revisjonen har intervjuet gir uttrykk for at den tidligere skoleledelsen ikke tok tilstrekkelige pedagogisk-faglige hensyn i prosessen med omorganiseringen. Av de skriftlige tilbakemeldingene foreldrene har gitt fremgår det at en betydelig del av de berørte ikke var tilfreds med involveringen og medvirkningen.

Revisjonen konkluderer med at Veggli skole etter kommunestyrevedtaket i 2020 ikke fullt ut tilrettela for en hensiktsmessig involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte. Skolen har i ettertid omgjort den fådelte organiseringen, og vi vurderer at disse gruppene har blitt sikret en mer hensiktsmessig involvering og medvirkning i de sistnevnte prosessene. Det er vår vurdering at skolen per 2023/2024 sørger for at de involverte gruppene blir lyttet til i aktuelle saker av betydning for skolemiljø og læringsmiljø.

I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelt klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

I denne undersøkelsen fremgår det at skolen per undersøkelsestidspunktet er preget av en tilstand der de ansatte har et bevisst forhold med å sikre at alle skolens elever har et trygt og godt skolemiljø preget av trivsel. Dette foregår gjennom lovpålagte systemer og rutiner, samtidig som lærerne og de ansatte aktivt tar ansvar for å følge med på hvordan den enkelte elev har det i sin skolehverdag. Elevene bidrar også til å opprettholde et godt skolemiljø, som for eksempelvis gjennom fadderordningen.

Dersom de voksne på skolen observerer akutte uønskede hendelser, eller over en tid ser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, blir det iverksatt tiltak ut fra situasjonen.

Undersøkelsen viser samtidig at skolen per undersøkelsestidspunktet sørger for kommunikasjonsflyt mellom skole og hjem. Dette skjer gjennom formelle rådsorganer, foreldremøter, informasjonsskriv med videre.

Revisjonen konkluderer med at Rollag kommune sørger for en forutsigbar skolehverdag for elevene ved Veggli skole, og at skolen i hovedsak lykkes i dette arbeidet som foregår gjennom oppfølgingen av skolemiljøet på skolen, samt i forbindelse med samarbeid og kommunikasjon med elevenes hjem.

Likevel vil det ved alle skoler være enkelttilfeller hvor elever ikke kjenner seg igjen i en slik beskrivelse. Vi finner det godt gjort at skolen i det vesentlige er preget av et godt skolemiljø med lite mobbing.

Hvordan har det generelle arbeidsmiljøet og sykefraværet blant ansatte utviklet seg etter omorganiseringen?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at innføringen av fådelt skole foregikk i 2020, på et tidspunkt som landet var preget koronapandemien. Av den årsak kom sykefraværet ved Veggli skole opp på et vesentlig høyere nivå enn hva det hadde ligget på tidligere.

Som følger av restriksjonene kunne personalet ikke omgås hverandre i møter og gjennom arbeidsdagen som tidligere. Skolens ansatte opplevde med dette utfordringer når det gjaldt å samkjøre de ulike lærerteamene. I tillegg var det en del lærere som sluttet rundt den tiden omorganiseringen til fådelt skole startet, noe som gjorde samhandlingene enda mer krevende.

Det er i denne undersøkelsen ikke grunnlag for å konkludere på årsakene, utover å beskrive hvordan tilstanden har utviklet seg over tid.

Per undersøkelsestidspunktet har sykefraværet gått nedover, selv om det fortsatt var noe høyt en stund etter alle koronarestriksjonene opphørte. I 2023/2024 har samfunnet over lang tid vært tilbake i normalsituasjonen, og skolen gjennomfører derfor jevnlig personalmøter og andre treffpunkter ved behov.

I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser?

Av revisjonens gjennomgang fremgår det at Rollag kommune, ved skolens rektor, sørger for at alle elevene ved skolen har et tilstrekkelig antall lærere og voksenpersoner i undervisningen. Den samlede informasjonen viser at skolen er godt innenfor kravene til lærertetthet. Størrelsen på klassene og gruppene med hensyn til antall elever oppfyller således de gjeldene retningslinjene.

Undersøkelsen viser at skolen i utgangspunktet har tilgang på lærere med kompetanse i de ulike undervisningsfagene. Rektor og lærerne erfarer likevel at de ikke alltid får tak i den ønskede kompetansen, ettersom det ofte er få kvalifiserte søkere på de utlyste stillingene.

Revisjonen konkluderer med at Rollag kommune jobber systematisk for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fådelte klasser. Ut fra den overnevnte informasjonen viser denne forvaltningsrevisjonen at kommunen, ved rektor i stor grad lykkes med dette arbeidet.

10. Anbefaling

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil revisjonen anbefale Rollag kommune om å gjennomføre følgende:

- Videreføre prosessene med å tilsette lærere og ansatte ved behov, samt vurdere konkrete tiltak som kan motivere flere kvalifiserte fagpersoner til å søke på stillingene
- Jevnlig evaluere det kommunale ordensreglementet, etter de gjeldende bestemmelsene i denne forskriften

Ski/Drammen, den 22. april 2024

Torkild Halvorsen

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Jørund Sagedal

Prosjektleder – forvaltningsrevisor

Mathilde Tomasgård

Prosjektdeltaker - forvaltningsrevisor

Referanser

Regelverk:

- LOV-2005-06-17-62. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- LOV-1998-07-17-61. Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- FOR-2006-06-23-724. Forskrift til opplæringslova

Kommunale planer:

Alle planer som har vært gjenstand for denne forvaltningsrevisjonen fremgår eksplisitt i rapportens datadeler og bakgrunnsopplysninger.

Dokumenter:

- Elevundersøkelsen
- Klasselister
- Kompetanseplaner
- Møtereferater
- Ordensreglement
- Rollag kommunes 2. tertialrapport (2023)
- Rutinedokumenter
- Tilsettingsreglement
- Øvrig

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020,

https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_001_Standard_for_forvaltningsrevisjon_200812.pdf

Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektør, datert 22. april 2024

På de to påfølgende sidene følger høringsuttalelsen fra kommunedirektør i bildeformat. Deretter i rent tekstformat (tilrettelagt for høytlesningsprogram).

Rollag kommune

Viken kommunerevisjon

att:

post@vkrevisjon.no

torhal@vkrevisjon.no

jorsag@vkrevisjon.no

Rollag, 22.04.2024

Uttalelse

Kommunedirektør har mottatt og gått igjennom utkast til rapport etter forvaltningsrevisjon av «Omorganisering til fådelt/aldersblandet skole ved Veggli skole».

Formålet med revisjonen var å særlig se på betydningen omorganiseringen har hatt for det psykososiale skolemiljøet, og samtidig skoletilbudet.

Rapporten bygger på dokumentanalyse, skriftlige tilbakemeldinger fra foreldre, elever og lærere samt intervjuer med ansatte og ledelse.

Viken kommunerevisjon oppsummerer rapporten med at de berørte gruppene i prosessen opplevde informasjonsgivingen og medvirkningen som utilstrekkelig. Skolemiljøet ved Veggli skole har gjennom hele perioden vært preget av at elevene opplever en trygg hverdag med lite mobbing.

Rapporten peker på noen anbefalinger rundt tilsettelser og reglement som kommunen allerede er i ferd med å oppfylle.

Kommunedirektør er enig i anbefalinger og konklusjon og har ingen vesentlige innvendinger mot vurderingene gjort. Jeg vil likevel understreke viktigheten av å se denne prosessen i lys av den kontekst og situasjon Rollag kommune var i på det tidspunktet.

Veggli skole ved skoleledelsen hadde fått et innsparingskrav fra kommunestyret på 5-6 millioner som skulle iverksettes påfølgende kalenderår, noe som også betydde inneværende skoleår i undervisningssammenheng.

Parallelt med dette fikk vi en pandemi der ingen så for seg at det skulle bli helt umulig å samle folk til fysiske møter, slik man var vant til. I ettertid kan man se at dette ble et helt umulig utgangspunkt for en så stor omstillingsprosess som dette var.

Besøks- / postadresse

Rollag kommune
Vrågåvegen 10
3626 Rollag

Telefon

Sentralbord
Tlf: 31 02 30 00
Betjent hverdager mellom
kl. 09.00 og 15.00

E-post

postmottak@rollag.kommune.no

Rollag kommune

Gjennomgangen forvaltningsrevisjonen har gjennomført viser nå tydelig at Rollag kommune gjennom skoleledelsen lykkes i sitt arbeid og jobber systematisk for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever og godt skolemiljø.

Vennlig hilsen,

Inger Lene Bekkjorden
Kommunedirektør

Kontaktinformasjon

Tlf. 917 35 775

E-post: inger.lene.bekkjorden@rollag.kommune.no

[Rollag Kommune](#)

Besøks- / postadresse

Rollag kommune
Vrågåvegen 10
3626 Rollag

Telefon

Sentralbord
Tlf: 31 02 30 00
Betjent hverdager mellom
kl. 09.00 og 15.00

E-post

postmottak@rollag.kommune.no

Høringsuttalelse side 4

[Ren tekstversjon \(for høytlesningsprogram\):](#)

Viken kommunerevisjon

att:

post@vkrevisjon.no

torhal@vkrevisjon.no

jorsag@vkrevisjon.no

Rollag, 22.04.2024

Uttalelse

Kommunedirektør har mottatt og gått igjennom utkast til rapport etter forvaltningsrevisjon av «Omorganisering til fådelte/aldersblandet skole ved Veggli skole».

Formålet med revisjonen var å særlig se på betydningen omorganiseringen har hatt for det psykososiale skolemiljøet, og samtidig skoletilbudet.

Rapporten bygger på dokumentanalyse, skriftlige tilbakemeldinger fra foreldre, elever og lærere samt intervjuer med ansatte og ledelse.

Viken kommunerevisjon oppsummerer rapporten med at de berørte gruppene i prosessen opplevde informasjonsgivingen og medvirkningen som utilstrekkelig. Skolemiljøet ved Veggli skole har gjennom hele perioden vært preget av at elevene opplever en trygg hverdag med lite mobbing.

Rapporten peker på noen anbefalinger rundt tilsettelse og reglement som kommunen allerede er i ferd med å oppfylle.

Kommunedirektør er enig i anbefalinger og konklusjon og har ingen vesentlige innvendinger mot vurderingene gjort. Jeg vil likevel understreke viktigheten av å se denne prosessen i lys av den kontekst og situasjon Rollag kommune var i på det tidspunktet.

Veggli skole ved skoleledelsen hadde fått et innsparingskrav fra kommunestyret på 5-6 millioner som skulle iverksettes påfølgende kalenderår, noe som også betydde inneværende skoleår i undervisningssammenheng.

Parallelt med dette fikk vi en pandemi der ingen så for seg at det skulle bli helt umulig å samle folk til fysiske møter, slik man var vant til. I ettertid kan man se at dette ble et helt umulig utgangspunkt for en så stor omstillingsprosess som dette var.

Gjennomgangen forvaltningsrevisjonen har gjennomført viser nå tydelig at Rollag kommune gjennom skoleledelsen lykkes i sitt arbeid og jobber systematisk for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever og godt skolemiljø.

Vennlig hilsen,

Inger Lene Bekkjorden

Kommunedirektør

Kontaktinformasjon

Tlf. 917 35 775

E-post: inger.lene.bekkjorden@rollag.kommune.no

[Rollag Kommune](#)

Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

Nedenfor følger et kort resyme av RSK 001, med de viktigste punktene som skal følges.

Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020.

Standarden er bygget opp med 34 punkter bestående av grunnleggende prinsipper og revisjonshandlinger i forvaltningsrevisjon, hvor noen er anbefalinger og noen er obligatoriske krav. Standarden fastsetter normer for planlegging, gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon i kommuner, fylkeskommuner og i (fylkes)kommunalt eide selskap.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner⁸, og kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon. Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Denne skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering, og den skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regelleterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjon skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Punkt	Innhold
	Innledning
1-3	Krav til revisor
4-8	Bestilling og problemstilling
9-13	Revisjonsdialogen
14-15	Revisjonskriterier
16-19	Metode og data
20-22	Vurderinger og konklusjoner
23	Anbefalinger
24-28	Rapport
29-31	Dokumentasjon
32-34	Kvalitetssikring og kvalitetskontroll

Krav til revisor:

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig for hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon, og denne er ansvarlig for å påse at standardens krav er oppfylt. Oppdragsansvarlig revisor skal sikre at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om og ferdigheter i relevante metoder, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler. Revisor skal være uavhengig og objektiv ved utførelsen av sine oppgaver.

⁸ LOV 2018-06-22 nr 83. Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), syvende del, kapittel 22 til 26, §§ 22-1 til 26-1

Bestilling og problemstilling:

Forvaltningsrevisjonen skal gjennomføres i samsvar med kontrollutvalgets bestilling, og revisor skal vurdere om kontrollutvalgets bestilling lar seg gjennomføre. Revisor skal forsikre seg om at kontrollutvalget og revisor har lik forståelse av oppdraget, at rammene er tilstrekkelig klarlagt, og om nødvendig avklare bestillingen med kontrollutvalget.

Revisor skal sikre at det utarbeides problemstillinger som er tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares, og at de er egnet til å besvare kontrollutvalgets bestilling. Dersom det er behov for å endre problemstillinger underveis slik at det kan ha betydning for gjennomføringen av oppdraget, skal dette avklares med kontrollutvalget.

Revisor skal utarbeides en skriftlig prosjektplan for hver forvaltningsrevisjon, som redegjør for problemstillinger, revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

Revisjonsdialogen:

Revisor skal iverksette tiltak som er egnet til å sikre god dialog med revidert enhet, øvrige involverte og andre relevante aktører. Senest før datainnsamling starter skal revisor sende oppstartsbrev til kommunedirektøren (alt. selskapet). Som hovedregel skal det avholdes oppstartsmøte hvor det redegjøres for bakgrunn, problemstillinger, revisjonskriterier, informasjonsbehov og planlagt gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.

Utkast til rapport skal sendes kommunedirektøren (alt. selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon), og uttalelsen skal fremgå av rapporten i sin helhet. Endelig rapport skal oversendes kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren (alt. selskapet).

Revisjonskriterier:

Med utgangspunkt i problemstillinger skal revisor etablere revisjonskriterier utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området. Kildene skal presenteres for revidert enhet, som skal gis anledning til å komme med innspill. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Metode og data:

Revisor skal sikre dataenes relevans (gyldighet, validitet) for problemstillingen, og datainnsamlingen skal gjennomføres på en måte som sikrer dataenes pålitelighet (reliabilitet). Metodevalg skal begrunnes og eventuelle svakheter i datamaterialet skal synliggjøres. Det skal innhentes data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingene. Data som er fremkommet muntlig skal nedtegnes skriftlig og bekreftes av kilden. Personopplysninger skal behandles i tråd med kravene i personopplysningsloven.

Vurderinger, konklusjoner og anbefalinger:

Revisor skal vurdere innsamlede data opp mot revisjonskriteriene, og dersom det avdekkes vesentlige avvik skal det komme tydelig frem i rapporten. Vurderinger må være objektive, og med bakgrunn i disse skal revisor konkludere i forhold til problemstillingene.

Anbefalinger er ikke obligatorisk, men skal gis der dette er hensiktsmessig ut fra data, vurderinger og konklusjoner. Anbefalinger skal ikke gis i form av detaljerte løsninger.

Rapport:

Det skal skrives rapport til hvert forvaltningsrevisjonsprosjekt, og rapporten skal utformes så leservennlig som mulig med hensyn til språk og struktur.

Rapporten skal vise sammenhengen ("den røde tråden") mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger, og det skal være et klart skille mellom hva som er presentasjon av data (fakta) og hva som er revisors vurderinger. Praksis eller tilstand innen det reviderte området skal beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner.

Dokumentasjon:

Forvaltningsrevisjon skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å gi en totalforståelse av utførelsen av prosjektet, og til å underbygge revisors vurderinger og konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt. Det samme gjelder dersom det avdekkes åpenbare brudd på annet regelverk enn det som inngår i revisjonen. Dokumentasjon skal oppbevares i minst 10 år.

Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll

Utførelse av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres, og denne skal dokumenteres. Den skal sikre at undersøkelse og rapport har nødvendig faglig og metodisk kvalitet og følger denne standard.

Revisjonsenheten skal dokumentere et system for kvalitetskontroll.

Vedlegg 3 – Metode

Prinsipper for metodebruk i forvaltningsrevisjon følger av *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon*⁹ som er vedtatt av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF). Denne bygger i stor grad på samfunnsvitenskapelig metode om etterprøvnbarhet av funn, og rettslige prinsipper om at revidert enhet skal kunne få frem sitt syn (kontradiksjon) ut fra vår gjennomgang og vurdering av område vi ser på.

Sett i lys av en forvaltningsrevisjons begrensede ressursramme, samt hensiktsmessigheten i forhold til dens formål, er dokumentasjonen og sikring av denne ikke så omfattende som kravene som settes til vitenskapen og domstolene. Ut fra en vitenskapelig og filosofisk side er det ingen informasjon/dokumentasjon som er helt objektiv eller kilde som er 100% pålitelig.

I forvaltningsrevisjon tilstreber vi at vurderinger og anbefalinger skal gjøres på et objektivt og etterprøvbart grunnlag. Ofte er problemstillingene i en forvaltningsrevisjon mer lukkede og definerte enn forskning og etterforskning. Dette påvirker også våre valg av metode. En av hovedhensiktene med forvaltningsrevisjon er å få til læring og endring om det vurderes behov for dette. Ofte vil dette også skje gjennom prosessen når vi gjennomfører en forvaltningsrevisjon. Ved at det settes fokus på et tema og/eller område, vil ofte den reviderte selv se behov for endring.

Det å pålegge endring er en politisk prosess som er gjenstand for saksbehandling. Av den grunn vil ikke våre vurderinger få direkte virkning for å sette i gang endringsprosesser. Gjennom å fremme vurderinger, og eventuelt anbefalinger, som er relevante for problemstillingene søker vi å bidra til utvikling i den reviderte enhet.

I prosjekter kan vi benytte oss av kvalitative og kvantitative metoder¹⁰. Kvalitativ metode vektlegger forståelse og analyse av sammenhenger i en prosess hos den enkelte. De er viktige for å utvikle bedre forståelse av individer, i forhold til for eksempel motivasjon, følelser, holdninger og kognitive prosesser. Kvantitativ metode består av opptelling av fenomener eller kjennetegn ved en gruppe individer. Det brukes for å analysere et stort antall enheter, som for eksempel land, personer eller bedrifter. Kvalitative og kvantitative metoder er supplerende metoder som ikke kan erstatte hverandre.

---

⁹ Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

¹⁰ Store norske leksikon – https://snl.no/kvalitativ_metode og https://snl.no/kvantitativ_metode

Eksempler på aktuelle metoder for innsamling og analyse av informasjon / fakta ved forvaltningsrevisjon:

- Dokumentanalyse
- Samtaler / intervju / gruppeintervju
- Spørreundersøkelser
- Statistiske analyser
- Trendanalyser
- Økonomiske analyser (som regnskapsanalyse)
- Case
- Scenarioanalyse
- Observasjon

I denne revisjonen har vi i hovedsak benyttet følgende metode:

- Dokumentanalyse
- Samtaler / intervju / gruppeintervju (epostintervjuer og samtale i form av oppstartsmøte)

Dokumentanalyse

Dokumentanalyse består av å hente informasjon fra planer, rapporter, rutiner, vedtak, referater og lignende.

Styrkene ved dokumentanalyse er at informasjonen er skriftlig, og i mange tilfeller har flere personer vært involvert i utarbeidelsen av den. Er dokumentasjonen utarbeidet av den reviderte kan den antas å ha stor grad av pålitelighet. Er dokumentasjonen utarbeidet av, eller på vegne av, noen med en saksinteresse, er det grunn til å være mer forsiktig i bruken av dem.

Dokumentanalyse er ofte hensiktsmessig i forvaltningsrevisjon, siden det ofte finnes mange dokumenter med relevante data for våre undersøkelser. Svakheten er at dokumentanalyse i seg selv bare fanger opp det som er skriftlig dokumentert. For å motvirke dette vil dokumentanalyse ofte benyttes i kombinasjon med andre metoder.

Samtaler / intervju / gruppeintervju

Samtaler, intervju og/eller gruppeintervju egner seg godt til å undersøke åpne, beskrivende problemstillinger, og særlig der det er begrenset med skriftlig informasjon / dokumentasjon.

Utfordringer er å vurdere om det i tilstrekkelig grad gir et helhetlig og «korrekt» bilde av virkeligheten. Utvalgets størrelse og hvordan man velger ut hvem som skal intervjues vil ha betydning for påliteligheten.

Ved gjennomføring av intervjuer skal det føres referat fra samtalen, og de som er intervjuet skal i ettertid verifisere at referatet gir en riktig fremstilling av deres syn på et tema og/eller område.

Vedlegg 4 – Utledning av revisjonskriterier

Undersøkelsen har fire problemstillinger:

For problemstilling 1, 2 og 4 har revisjonen utledet revisjonskriterier, der de ikke anses å være deskriptive. Kriteriene er ikke nødvendigvis uttømmende for ethvert krav som stilles til alle sider av kommunens tilbud om opplæring, samt krav til arbeidsmiljø for skolens ansatte.

Kriteriene er oppstilt etter revisjonens vurdering av hva som er det sentrale, basert på en vurdering av virksomhetens egenart og regelverket den forvalter.

Problemstilling 3 er vurdert som deskriptiv (beskrivende). Revisor har dermed ikke utledet noen revisjonskriterier til denne problemstillingen.

Problemstillingene og de utledede revisjonskriteriene er omtalt samlet i kapittel 3.

Problemstillinger og revisjonskriterier

1. I hvilken grad la omorganiseringen av Veggli skole etter kommunestyrevedtaket til rette for involvering og medvirkning fra involverte grupper; herunder: elever, pedagogisk personell og foresatte?

Revisjonskriteriene er utledet fra de kravene stilt i lov, forskrift, og veiledere som er presentert nedenfor. Det fremgår av lovgivningen at kommunene skal sikre innbyggere med samtidige psykiske lidelser og rusproblemer nødvendig tjenestetilbud.

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) sier følgende i §4-2 første ledd:

Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal holdes løpende informert om systemer som nyttes ved planlegging og gjennomføring av arbeidet. De skal gis nødvendig opplæring for å sette seg inn i systemene, og de skal medvirke ved utformingen av dem.

Videre fremgår følgende i paragrafens tredje ledd:

Under omstillingsprosesser som medfører endring av betydning for arbeidstakernes arbeidssituasjon, skal arbeidsgiver sørge for den informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling som er nødvendig for å ivareta lovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal løpende holdes orientert om de systemene som benyttes til planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgavene. De ansatte skal bli gitt nødvendig opplæring og medvirkning
- Rektor skal sørge for at det pedagogiske personalet, får nødvendig informasjon, medvirkning og kompetanseutvikling for å ivareta lovens krav til et fullt ut forsvarlig arbeidsmiljø i forbindelse med omstillingsprosesser

I Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa §11-2, første og andre ledd fremgår følgende:

Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Videre fremgår det av §11-1A følgende i første ledd:

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldrerådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

Deretter viser paragrafens fjerde ledd til at:

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- Skolen skal ha et samarbeidsutvalg. Organet skal bestå av to representanter for undervisningspersonalet, en for andre ansatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Organet har rett til å uttale seg om alle saker som angår skolen
- Skolen skal ha et skolemiljøutvalg, bestående av elevene, foreldrerådet, de ansatte, skoleledelsen og kommunen. Samarbeidsutvalget kan eventuelt fungere som skolemiljøutvalg, og har i så fall de samme kravene til representasjon som et særskilt skolemiljøutvalg
- Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de ansatte, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet, jf. Kapittel 9A

2. I hvilken grad sørger Rollag kommune for en forutsigbar skolehverdag for elever som går i fådelte klasser ved Veggli skole, herunder;

a. Skolemiljø og trivsel

b. Kommunikasjon mellom skole og hjem

Opplæringslova sier følgende i §9A-2:

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

I lovens §9A-9 går følgende frem:

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til statsforvaltaren etter § 9 A-6.

Dersom skolen finn ut at noko ved skolemiljøet kan skade helsa til elevane, skal elevane og foreldra snarast mogleg varslast om det.

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet, elevrådet og foreldra skal haldast informerte om alt som er viktig for skolemiljøet, og så tidleg som mogleg takast med i arbeidet med skolemiljøtiltak. Dei har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjeld det systematiske arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø, og har rett til å uttale seg og komme med fremlegg i alle saker som er viktige for skolemiljøet.

Opplæringslova sier følgende i §9A-8 første ledd:

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

Videre viser loven i §9A-10 til følgende:

Kommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole, og fylkeskommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte vidaregåande skole.

Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om orden og oppførsel, om kva tiltak som kan nyttast mot elevar som bryt reglementet, og om korleis slike saker skal behandlast.

Skolen kan berre nytte tiltak som er fastsette i ordensreglementet. Tiltaka skal ikkje innebære fysisk refsing eller anna krenkjande behandling. Før det blir teke avgjerd om tiltak, har eleven rett til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Deretter fremgår det av §11-1 følgende:

Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Dersom samarbeidsutvalet får delegert styringsoppgåver frå kommunen, kan kommunen nemne opp fleire representantar til utvalet. Kommunen kan nemne opp samarbeidsutvalet som styre for skolen etter kommuneloven § 5-10 og § 10-8. Dersom kommunen nemner opp eit anna styre for skolen enn samarbeidsutvalet, skal minst to representantar for foreldrerådet vere med i styret. Inga av gruppene elevar, tilsette eller foreldre kan ha fleirtal i styret aleine. Rektor har rett til å møte, tale og komme med fremlegg.

Kommunen kan skipe eit felles samarbeidsutval for grunnskole og kommunal barnehage. Etter avtale kan ei tilsvarande ordning etablerast mellom privat barnehage og kommunal skole. Utvalet skal ha to representantar for elevane, ein representant for undervisningspersonalet, ein representant for andre tilsette i skolen, to representantar for dei tilsette i barnehagen, to representantar for foreldrerådet i skolen og to representantar for foreldrerådet i barnehagen. I tillegg til dei representantane for kommunen som følgjer av første og tredje leddet, kan eigaren av barnehagen nemne opp inntil to medlemmer.

Til slutt viser lovens §11-1A til følgende:

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldrerådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

Samarbeidsutvalet kan sjølv vere skolemiljøutval. Når samarbeidsutvalet fungerer som skolemiljøutval, må det oppnemnast tilleggsrepresentantar for elevane og foreldra, slik at dei samla får fleirtal.

Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av lovfesta teieplikt blir behandla i skolemiljøutvalet. Når elevane ikkje er til stades, skal foredrerepresentantane ha dobbeltstemme tilsvarande bortfallet av elevrepresentantane sine stemmer, eller talet på foredrerepresentantar aukast tilsvarande.

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- Alle elever skal sikres et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring
- Elevene skal delta i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø
- Skolen skal informere elevene og foreldrene om rettene i opplæringslovens kapittel 9, jamfør elevenes skolemiljø
- Kommunen skal ha et ordensreglement som er i henhold til opplæringslovens krav
- Kommunen skal gjøre ordensreglementet kjent for elevene og foresatte
- Skolen skal gjennom rådsorganene, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg, sikre en formell kommunikasjon mellom skole og hjem

4. I hvilken grad sørger Rollag kommune for et pedagogisk opplegg som sikrer opplæring for elever i fadelte klasser?

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) sier følgende i §8-2, først og andre ledd:

I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærarar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa og dei elevane som er der, mellom anna kontakten med heimen.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- I opplæringen skal elevene deles i klasser eller basisgrupper som ivaretar deres behov for sosialt tilhørighet. For deler av opplæringen kan elevene deles i andre grupper etter behov. Klassene eller gruppene må ikke være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig
- Klassene eller basisgruppene skal ha en eller flere kontaktlærere med et særlig ansvar for opplæringen, oppfølgingene av elevene, samt kontakten med elevenes hjem

Forskrift til opplæringslova sier følgende i §14A-1:

På ein grunnskole skal forholdet mellom talet på lærarar og elevar i ordinær undervisning frå 1. august 2019 maksimalt vere: a. 15 elevar per lærar på 1.-4. årstrinn b. 20 elevar per lærar på 5.-7. årstrinn c. 20 elevar per lærar på 8.-10. årstrinn.

Skoleeigarar kan frem til 1. august 2020 fråvike desse krava dersom dei ikkje har fått søkjarar som fyller kompetansekrava for tilsetjing etter opplæringslova § 10-1. Det må takast avgjerd om dette for kvart halvår. Stillingane må lysast ut minst kvart halvår.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterium

- Klassene eller gruppene må ha et tilstrekkelig antall lærere i forhold til elev, sammenholdt med hver enkelte elevs alder

Vi kan kommuner

Viken kommunerevisjon IKS

Org.nr.: 985 731 098 MVA

post@vkrevisjon.no | vkrevisjon.no

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, 3005 Drammen

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, 3502 Hønefoss

Avdelingskontor - Follo

Postadresse: Postboks 173, 1401 Ski

Avdelingskontor - Hallingdal

Besøksadresse: Alfarvegen 117, 3540 Nesbyen